

KÄRKÖLÄN KUNTA

Talousarvio 2026 ja Taloussuunnitelma 2026 - 2028

Kunnanhallitus 24.11.2025 § 230

Sisällysluettelo

1. Kunnanjohtajan katsaus.....	3
2. Yleiset lähtökohdat	4
2.1. Talousarvio ja taloussuunnitelma kuntalaissa	4
2.2. Sisältö ja rakenne	4
2.3. Strategiset lähtökohdat.....	5
2.4. Sisäinen valvonta ja konserniohjeet.....	5
2.5. Talousarvion rakenteelliset ja toiminnalliset muutokset	5
3. Yleisperustelut	6
3.1. Yleinen taloudellinen tilanne	6
3.2. Kuntatalous	6
3.3. Väestö ja työpaikat.....	9
3.4. Kärkölän taloudellinen tilanne	13
3.5. Talousarvion laatimisen lähtökohdat.....	14
3.6. Kärkölän kunnan toimielinorganisaatio	22
3.7. Yhdistelmä kuntakonserniin kuuluvista yhteisöistä	22
4. Toimialakohtaiset perustelut	23
Keskusvaalilautakunta.....	23
Tarkastuslautakunta.....	24
Kunnanhallitus	25
Keskushallinto	27
Elinvoima.....	28
Maaseututoimi.....	29
Kärkölän Lämpö Oy	30
Sivistys- ja hyvinvointilautakunta.....	31
Sivistystoimen hallinto	36
Kasvatus ja opetus	37
Hyvinvointipalvelut	39
Ympäristölautakunta.....	42
Ympäristönsuojelu	43
Ympäristöterveydenhuolto	43
Rakennusvalvonta	44
Tekninen lautakunta	45
Tekninen suunnittelu	48
Kiinteistöt.....	49
Liikenneväylät	50
Kärkölän Vesi.....	51
Sisäinen palvelutuotanto	52

5. Tuloslaskelma.....	53
6. Investointiosa.....	55
7. Rahoitusosa.....	59
8. Talousarvion sitovuustasot	60
9. Taloussuunnitelma 2026–2028	61

1. Kunnanjohtajan katsaus

Kuluva vuosi 2025 merkitsi Kärkölen hallinnolle ja minulle henkilökohtaisesti uutta alkua, kun aloitin virassani Kärkölen kunnanjohtajana kesäkuun alussa. Olen saanut lämpimän vastaanoton ja päässyt tutustumaan kuntaan työyhteisönä ja poliittisen päätöksenteon ytimenä sekä kuntalaisiin ja yhteisöihin, joissa välittäminen, vastuunkanto ja yhdessä tekeminen näkyvät arjessa. Kärkölässä on vahva identiteetti – juuret, joista pidetään kiinni, ja katse, joka suuntautuu rohkeasti tulevaisuuteen.

Vuosi 2026 tulee olemaan Kärkölen kunnalle sekä jatkuvuuden että uudistumisen vuosi. Alkavan vuoden aikana meidän on vahvistettava kunnan taloudellista perustaa, kehittää palveluita yhteistyössä asukkaiden ja kumppaneiden kanssa sekä edistää yhteisöllisyyttä, joka on Kärkölen vahvuus ja tunnusmerkki. Talouden tasapainottaminen tulee vaatimaan pitkäjänteistä työtä, mutta määrätietoinen suunta ja avoin yhteistyö tuottavat tulosta.

Valtakunnallisesti kuntatalouden näkymät ovat edelleen haastavat. Hallituksen päätökset valtionosuuksien leikkauksista ja kustannustenjaon tarkistuksista vaikuttavat myös Kärkölään. Kuntien vastuulla olevien palveluiden kustannukset ovat kasvaneet, mutta valtionosuuksien kehitys ei ole pysynyt samassa tahdissa. Tämä edellyttää kunnissa entistä tarkempaa taloudenpitoa ja priorisointia. Kärkölässä olemme vastanneet tähän tilanteeseen ennakoivasti – pitämällä menot kurissa, vahvistamalla tulopohjaa ja hakemalla uusia yhteistyömuotoja niin yritysten, yhteisöjen kuin naapurikuntien kanssa.

Kärkölen elinvoima syntyy ihmisistä – heidän työstään, osaamisestaan ja välittämisestään. Kunnan vahvuuksia ovat aktiivinen yritys-elämä, turvallinen arki ja vahva yhteisöllisyys. Paikalliset yritykset, kuten Koskisen Oy ja monet pienemmät toimijat, ovat kunnan kehityksen kivijalka. Niiden rinnalla kulttuuri ja taide, vapaaehtoistyö sekä yhdistystoiminta rakentavat Kärkölästä elävän ja omaleimaisen yhteisön, jossa menneisyys ja tulevaisuus kohtaavat.

Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen on yhä tärkeämpi osa kunnan strategiaa. Meidän tehtävämme on luoda edellytykset sille, että kuntalaiset voivat elää aktiivista, turvallista ja merkityksellistä elämää kaikissa elämänvaiheissa. Koulutus, harrastukset ja osallisuus ovat tässä keskiössä – ne luovat pohjan paitsi yksilön myös koko yhteisön kestävälle tulevaisuudelle.

Kärkölen talousarvio vuodelle 2026 on laadittu vastuullisesti ja realistisesti, katse tulevaisuuteen suunnattuna. Tavoitteemme on turvata laadukkaat peruspalvelut ja taloudellinen kestävyys samalla, kun panostamme kunnan vetovoimaan, yritysmyönteisyyteen ja asumisen kehittämiseen. Uudistettu hallintomalli, vahva yhteistyön kulttuuri ja yhteinen tahto rakentaa Kärkölen tulevaisuutta luovat vakaan pohjan menestykselle.

Haluan kiittää luottamushenkilöitä, henkilöstöä, yrittäjiä ja kaikkia kuntalaisia hyvästä yhteistyöstä ja sitoutumisesta tulevaisuutemme kehittämiseen. Kärkölä on keskellä kaikkea ja sen vuoksi meidän on hyvä pitää Kärkölä ihmisten tietoisuudessa myös tulevaisuudessa.

2. Yleiset lähtökohdat

2.1. Talousarvio ja taloussuunnitelma kuntalaissa

Talousarvion ja -suunnitelman valmistelusta, rakenteesta ja sisällöstä sekä sen hyväksymisestä, muuttamisesta ja sitovuudesta säädetään kuntalain 110 pykälässä.

Valtuuston on vuoden loppuun mennessä hyväksyttävä kunnalle seuraavaksi vuodeksi talousarvio. Sen hyväksymisen yhteydessä valtuuston on hyväksyttävä myös taloussuunnitelma kolmeksi tai useammaksi vuodeksi. Talousarviovuosi on taloussuunnitelman ensimmäinen vuosi.

Kuntalain mukaan talousarvioon otetaan tehtävien ja toiminnan tavoitteiden edellyttämät määrärahat ja tuloarviot sekä siinä osoitetaan, miten rahoitustarve katetaan. Määräraha ja tuloarvio voidaan ottaa brutto- tai nettomääräisenä. Talousarviossa ja -suunnitelmassa on käyttötalous- ja tuloslaskelmaosa sekä investointi- ja rahoitusosa.

Talousarvio ja -suunnitelma on laadittava niin, että ne toteuttavat kuntastrategiaa ja edellytykset kunnan tehtävien hoitamiseen turvataan. Talousarviossa ja -suunnitelmassa hyväksytään kunnan ja kuntakonsernin toiminnan ja talouden tavoitteet.

Kuntalain mukaan taloussuunnitelman on oltava tasapainossa tai ylijäämäinen. Kunnan taseeseen kertynyt alijäämä tulee kattaa neljän vuoden kuluessa tilinpäätöksen vahvistamista seuraavan vuoden alusta lukien. Kunnan tulee taloussuunnitelmassa päättää yksilöidyistä toimenpiteistä, joilla alijäämä mainittuna ajanjaksona katetaan (110.3 §).

2.2. Sisältö ja rakenne

Toimintaa ja taloutta suunnitellaan ja seurataan käyttötalouden, investointien, tuloslaskelman ja rahoituksen näkökulmista. Käyttötaloudessa asetetaan palvelutavoitteet ja budjetoidaan niiden järjestämisen vaatimat menot ja tulot.

Investointiosassa budjetoidaan pitkävaikutteisten tuotantovälineiden, kuten rakennusten, kiinteiden rakenteiden ja kaluston hankinta, rahoitusosuudet ja omaisuuden myynti.

Tuloslaskelmassa osoitetaan tulorahoituksen riittävyys käyttömenoihin ja poistoihin.

Rahoitusosassa osoitetaan yhteenvedona rahan lähteet ja käyttö.

Taloussuunnitelma laaditaan kolmivuotisena vuosille 2026–2028. Talousarvio on taloussuunnitelman ensimmäinen vuosi.

2.3. Strategiset lähtökohdat

Talousarvion 2026 perustana toimii kunnanvaltuuston 25.9.2023 hyväksymä kuntastrategia. Uutta strategiaa valmistellaan parhaillaan yhteistyössä luottamushenkilöiden ja viranhaltijoiden kanssa.

VISIO: Elinvoimainen ja itsenäinen Kärkölä – meidän kärkikylä.

ARVOT:

Luottamus	Hyvän kuntayhteisömme perustana on kuntalaisten luottamus kanssa-kärköläläisiin ja yhteisiin hyvinvointitavoitteisiin. Luottamus rakentuu avoimuudesta, rehellisyydestä ja oikeudenmukaisuudesta.
Ennakkoluutoton maalaisjärki	Uskallamme tarttua tulevaisuuden maaseudun mahdollisuuksiin rohkeilla ja ennakkoluulottomilla toimilla perusasioita unohtamatta. Positiivisella ja järkevällä kehittämisellä pystymme takaamaan terveen kuntatalouden ja kärköläläisten hyvinvoinnin jatkossakin.
Yhteisöllinen välittäminen	Yhdessä voimme pitää jokaisesta huolta, sillä kaikki kärköläläiset tarvitsevat toistensa tukea. Tiivis yhteisömme välittää myös arvokkaasta elinympäristöstämme.

Strategian tavoitteet ja toimenpiteet on jaettu neljään osa-alueeseen: yhteistyö, hyvinvointi, elinvoima ja talous.

Kuntastrategiaa toteutetaan vuosittaisilla toiminnallisilla tavoitteilla, jotka kirjataan talousarvioon ja sitovat toimialoja. Vision ja arvojen tulee ohjata myös jokapäiväistä työtä ja päätöksentekoa.

Kärkölän elinkeinostrategia (2011–2024) uusitaan vuonna 2026. Lisäksi kunnalla on valtuuston hyväksymät asumisen strategia (2020) sekä viestintä- ja markkinointistrategia, joiden pohjalta laaditaan vuosittaiset suunnitelmat kunnan tavoitteiden tukemiseksi ja kuntabrändin vahvistamiseksi.

Kunnilla ja hyvinvointialueilla on yhteinen vastuu asukkaiden hyvinvoinnin ja terveyden edistämisestä. Lainsäädäntö edellyttää vuosittaista yhteistyötä ja seurantaa. Kunta seuraa väestön hyvinvointia ryhmittäin, raportoi valtuustolle vuosittain ja laatii kerran valtuustokaudessa laajan hyvinvointikertomuksen ja -suunnitelman, jota päivitetään vuosittain. Edellinen kertomus hyväksyttiin 27.9.2021.

Sivistys- ja hyvinvointilautakunta sekä työllisyydenhoito muodostavat kuntalaisille näkyvimät palvelukokonaisuudet. Teknisen lautakunnan investointiohjelmalla uudistetaan kunnan toimintaa ja rakenteita. Talouden tasapaino vaatii investointien ja rahoitusvaihtoehtojen jatkuvaa arviointia.

2.4. Sisäinen valvonta ja konserniohjeet

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tavoitteena on varmistaa toiminnan taloudellisuus, luotettavuus ja jatkuvuus sekä turvata resurssit ja noudattaa sääntöjä ja ohjeita. Kunnanhallitus vastaa kokonaisuudesta, lautakunnat omista toimialoistaan ja viranhaltijat toimeenpanosta ja raportoinnista. Kunnanhallitus hyväksyi uudet ohjeet 17.4.2023, ja ne tulivat voimaan 1.5.2023.

2.5. Talousarvion rakenteelliset ja toiminnalliset muutokset

Kunnan johtamisjärjestelmän kehittämiseen liittyen hallintosäätöön voi tulla muutoksia, jotka otetaan huomioon tarvittaessa suunnitelmavuosien talousarviovalmistelussa.

3. Yleisperustelut

3.1. Yleinen taloudellinen tilanne

Suomen bruttokansantuote (BKT) kasvoi viime vuonna 0,4 prosenttia vuositasolla ja talouden toipuminen jatkuu. Inflaation hidastuminen, korkojen lasku ja tuloveronalennukset lisäävät kulutusta. Rakentamisen toipuminen, energiasiirtymä ja puolustushankinnat kasvattavat investointeja. Talouden kasvua hidastavat Yhdysvaltojen tullien korotukset ja yleinen epävarmuus. BKT kasvaa 1,0 prosenttia vuonna 2025, ja 1,4 prosenttia vuonna 2026 ja 1,7 prosenttia 2027. Työllisyys kasvaa vasta vuosina 2026–2027 talouden vahvistuessa. Työttömyysaste laskee vuoden 2025 9,4 prosentista 8,4 prosenttiin vuonna 2027.

Heikko lähtötilanne ja talouden hidas kasvu painavat julkista taloutta tänä vuonna. Lähivuosien ennakoitu talouskasvu sekä hallituksen sopeutustoimet pienentävät alijäämää vain maltillisesti, kun menoja lisäävät kasvavat puolustusinvestoinnit, hoiva- ja hoitomenot sekä velanhoidokustannukset. Julkisyhteisöjen alijäämä on tänä vuonna 4,3 prosenttia suhteessa BKT:hen ja pienenee siitä n. 3,6 prosenttiin vuonna 2026 ja kolmen prosentin tuntumaan ennustejakson lopulla. Velkasuhde vakiintuu hetkellisesti vuonna 2027, minkä jälkeen se kääntyy uudelleen kasvuun ja ylittää 90 prosenttia vuonna 2029.

Lähde: Taloudellinen katsaus syksy 2025, Valtiovarainministeriön julkaisuja 2025:49

3.2. Kuntatalous

Pääministeri Orpon hallituksen toimenpiteet heikentävät kuntataloutta vuonna 2026 verrattuna edellisvuoden talousarvioon.

Valtion toimenpiteiden yhteisvaikutusten arvioidaan heikentävän kuntataloutta kokonaisuudessaan noin 170 miljoonaa euroa suhteessa edellisen vuoden talousarvioon. Vuoden 2026 talousarvioesityksessä kuntataloutta heikentävät erilaiset valtiontalouden sopeutustoimet.

Peruspalveluiden valtionosuuteen kohdennetaan 75 miljoonan euron vähennys, ja myös vuonna 2026 valtionosuuden indeksikorotuksesta vähennetään yksi prosenttiyksikkö.

Kun tarkastellaan pääministeri Orpon hallituksen päätösperäisten toimien vaikutuksia koko vaalikauden ajalta, nettovaikutus on yhteensä noin 200 miljoonaa euroa kuntataloutta vahvistava vuonna 2026. Luvussa ei ole huomioitu sitä, että vuosina 2024–2025 toteutettu sosiaaliturvarahastojen säästöjen kanavointiratkaisu kasvatti kuntien verotuloja ja vähensi kuntatyönantajien maksurasitusta noin 100 miljoonalla eurolla vuodessa.

Valtionosuudet

Kuntien valtionapuihin osoitetaan 5,9 miljardia euroa vuonna 2026. Laskennalliset valtionosuudet (4,9 miljardia euroa) kasvavat noin 196 miljoonalla eurolla. Valtiovarainministeriön hallinnonalan valtionosuudet kasvavat noin 186 miljoonaa euroa 3,55 miljardiin euroon. Opetus- ja kulttuuriministeriön valtionosuudet kasvavat 10 miljoonalla eurolla 1,31 miljardiin euroon. Verotulomenetysten korvausten määrä alenee 7 miljoonalla eurolla 534 miljoonaan euroon. Muut valtionavustukset kunnille alenevat 11 miljoonalla eurolla 485 miljoonaan euroon. Peruspalvelujen valtionosuuteen osoitetaan 3,55 miljardia euroa vuonna 2026. Muutos vuoden 2025 varsinaiseen talousarvioon +185,5 miljoonaa euroa.

Kuntien verotulot

Vuonna 2026 kuntien verotulojen ennustetaan kasvavan 5,2 prosenttia vuodesta 2025. Verotulojen arvioidaan olevan yhteensä noin 14,8 miljardia euroa, josta kunnallisveron osuus noin 10,7 miljardia euroa (72 %), kuntien yhteisöveron 1,7 miljardia euroa (12 %) ja kiinteistöveron noin 2,4 miljardia euroa (16 %) sekä uuden kaivosmineraaliveron tuotosta kaivosten sijaintikuntien osuuden noin 20 miljoonaa euroa.

Verotulojen määrän arvioidaan kasvavan vuonna 2026. Kunnallisvero on noin 6 % ja kunnallisverokertymän kasvua selittää mm. se, että vuoden 2026 veronkevennykset kohdistuvat miltei kokonaan valtiolle, kun taas kiristykset kasvattavat myös kuntien verotuloja. Tämä korottaa kuntien jako-osuutta ja alentaa valtion. Toinen selittävä tekijä on vuodelta 2024 vuonna 2025 maksettavat kohtuullisen suuret veronpalautukset, jotka pienentävät vuoden 2025 kertymää ja näin nostavat kasvuprosenttia vuonna 2026. Kuntien osuus yhteisöverosta noin 6,2 % ja kiinteistövero noin 1,1 %.

Kuntatalouteen vaikuttavat toimet

Opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalan valtionosuudet kunnille ovat vuoden 2026 talousarvioesityksessä noin 1,3 miljardia euroa, jossa kasvua edellisen vuoden varsinaiseen talousarvioon verrattuna 10 miljoonaa euroa. Hallinnonalan valtionavustuksista kunnille kohdistuu arviolta 191 miljoonaa euroa. Hallitus uudistaa esi- ja perusopetuksen tuen 1.8.2025 alkaen.

Kunnan peruspalvelujen valtionosuutta lisätään noin 53,5 miljoonaa euroa vuonna 2026. Toimenpiteen kokonaisvaikutus valtionosuuteen on 91,7 miljoonaa euroa.

Valmistavan opetuksen lisäopetukseen kohdennetaan 20,3 miljoonaa euroa valtionosuutta vuodesta 2026 alkaen, ja se kohdentuu valmistavan opetuksen lisäopetuksen järjestäjille. Rahoitus kohdistuu pääasiassa kuntiin. Aamu- ja iltapäivätoiminnan valtionrahoitusta vähennetään 7 miljoonalla eurolla vuodesta 2026 alkaen. Säästö kompensoidaan kunnille korottamalla aamu- ja iltapäivätoiminnan asiakasmaksurajoja.

Lasten ja nuorten harrastustoiminnan (Harrastamisen Suomen malli) rahoituksen nykyiseen määrärahasoon 14,4 miljoonaan euroa, ehdotetaan pysyvää 5 miljoonan euron korotusta. Rahoitus jaetaan valtionavustuksina kunnille, jotka vastaavat mallin toteutuksesta oman kuntansa lasten ja nuorten toiveiden mukaan.

Sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonalan päätösperäisten toimien kuntatalousvaikutus on nettomääräisesti noin 75 miljoonaa euroa heikentävä vuonna 2026. Vaikutukset muodostuvat pääosin toimeentulotuen kokonaisuudistuksesta, asumistukilain ja työttömyysturvalain muutoksista, työttömyyden perusturvan rahoituksen kasvusta sekä eräiden indekseihin sidottujen etuuksien jäädytysten vaikutuksista verotuloihin ja menoihin. Hallitus päätti budjettiriihessä varata 30 miljoonaa euroa nuorten työllistymisesteihin.

MAL-sopimusten mukaisten hankkeiden rahoitukseen kohdistuu yhteensä 95,9 miljoonaa euroa vuonna 2026. Vuonna 2026 valtio tukee suurten kaupunkiseutujen joukkoliikennettä 9,8 miljoonalla eurolla ja keskisuurten kaupunkiseutujen joukkoliikennettä 8,1 miljoonalla eurolla.

Kuntatalouden kehitysarvio

Kuntatalouden verotuloennusteessa on hieman laskua. Kuntatalouden verotulojen kasvu on heikkoa kuluvana vuonna. Toisaalta vuoden 2024 verotuloja vahvistaa vielä kertaluonteinen sote-uudistukseen liittyvä verohäntä. Heikko suhdannetilanne ja alkuvuoden kertymätiedot ovat alentaneet kuntien verotuloennustetta. Verotulojen kasvu voimistuu ensi vuonna ja on keskimäärin yli 4 prosenttia vuosina 2026–2029. Tulorahoitus ei riitä kattamaan kuntatalouden kasvavia menopaineita.

Kuntatalouden vuosikate riittää niukasti poistoihin, muttei nettoinvestointeihin vuosina 2025–2029. Kuntahallinnon menot kasvavat pääasiassa hintojen noustessa. Kustannuksia nostaa erityisesti kunta-alan palkkaratkaisu, joka myös ylittää yleisen linjan. Investoinnit pysyvät mm. kasvukeskusten investointipaineiden vuoksi mittavina. TE-palvelu-uudistuksen myötä kuntatalous on aiempaa herkempi suhdanteille. Pitkään jatkuvat työttömyysjaksot nostavat kuntien osuutta työttömyysetuuskien rahoituksesta. Vuosikatteet riittävät niukasti kattamaan poistot, muttei nettoinvestointeja vuosina 2025–2029. Valtionosuuksiin tehdyt leikkaukset ja heikosti kehittyvät verotulot heikentävät kuntien tulorahoitusta.

Kuntatalouden toiminnan ja investointien rahavirta pysyy ennustejaksolla negatiivisena. Koulutuksen palvelutarpeen supistuminen haastaa monia kuntia toiminnan sekä palveluverkon sopeuttamiseen että kuntarajat ylittävään yhteistyöhön. Tulojen ja menojen epätasapaino merkitsee kuitenkin kuntataloudessa veronkorotuksia ja tiukkaa

budjettikuria tulevina vuosina. Epätasapaino helpottaa hieman painelaskelman lopulla, kun valtionosuuksien määräaikaiset vähennykset poistuvat. Negatiivinen toiminnan ja investointien rahavirta näkyy lainakannassa, joka kasvaa tarkasteluvuosina. Ennusteeseen sisältyy riskejä molempiin suuntiin. Kuntatalouden menot voivat jäädä aiemmin arvioitua pienemmiksi. Suhdanne-tilanne välittyy tulevaisuudessa kuntiin aiempaa vahvemmin. Arvioitua suuremmat SOTE-kiinteistöjen vuokramenetyksen voivat heikentää tilannetta.

Talouden sopeutuspaine kuntakokoryhmittäin

Kuntalain mukaan kuntatalousohjelmassa kuntien rahoitusaseman muutosta arvioidaan koko maan näkymien ohella myös kuntaryhmittäin. Kuntien rahoituksen tasapainotilaa kuvataan ohjelmassa toiminnan ja investointien rahavirta - käsitteen avulla. Kuntatalousohjelman kuntakohtaisissa painelaskelmissa lähtökohtana on se, että niiden perusteella arvioitu kehitys noudattaa Valtiovarainministeriön paikallishallinnon kehitysarviota. Tämän lisäksi painelaskelma perustuu pitkälti kuntien ilmoittamiin tilinpäätös- ja suunnitelmätietoihin ja Tilastokeskuksen vuonna 2024 tekemään kuntien väestöennusteeseen. Kuntakohtaiset kehitysennusteet ovat luonnollisesti hyvin epävarmoja ja niihin tulee suhtautua tietyin varauksin.

Painelaskelmakehikkoon on päivitetty kuntien vuoden 2024 tilinpäätöstiedot. Lisäksi kuntatalouden kehitysarvio sekä veroennusteita on tarkistettu kevään jälkeen. Iso kuva ei ole muuttunut keväällä 2025 tehdystä talouden sopeutuspaineen arvioinnista, vaikkakin arvioitu rahoituksen tasapaino on heikentynyt. Rahoituksen tasapainon heikentyminen johtuu pääasiassa verotuottojen oletettua heikommasta kehityksestä. Kunnallisveron laskennallinen korotuspaine kasvaa tarkastelukauden loppua kohden mentäessä koko maan tasolla, mutta vuonna 2028 heikkenevä tilanne tasoittuu vuoden 2023 valtionosuuksien takaisinperinnän ja hallitusohjelman mukaisen peruspalvelujen valtionosuuden indeksijarrun poistuessa.

Toiminnan ja investointien rahavirta on laskenut vuonna 2025 koko maan tasolla ja kaikissa kuntakokoryhmissä negatiiviseksi. Tarkastelukauden lopussa, vuonna 2029, toiminnan ja investointien rahavirran arvioidaan olevan negatiivinen kaikissa kuntakokoryhmissä, koko maan tasolla noin -163 euroa asukasta kohden. Ratkaisuja tulojen ja menojen epätasapainoon ovat menojen sopeutustoimenpiteet ja veronkorotukset.

Kunnallisveroprosentin laskennallinen isoimmat korotuspaineet kohdistuvat koko maan tasossa vuodelle 2026. Suurin paine kohdistuu pääosin 2 000 asukkaan kuntakokoryhmään koko tarkastelujakson ajan. Pienempien kuntien kunnallisveroprosentti on pääsääntöisesti jo nykyisin suurempia kuntia korkeampi ja kunnallisveroprosentin asukaskohtainen yksikkötuotto suuria kuntia matalampi.

Vuonna 2025 negatiivisen vuosikatteen kuntien lukumäärä on maltillinen, mutta vuodesta 2026 eteenpäin negatiivisten vuosikatteiden kuntien määrä kasvaa voimakkaasti. Näistä isoin osa on alle 5 000 asukkaan kuntia.

Lähde: Kuntatalousohjelma vuodelle 2026, Valtiovarainministeriön julkaisu 2025:53

3.3. Väestö ja työpaikat

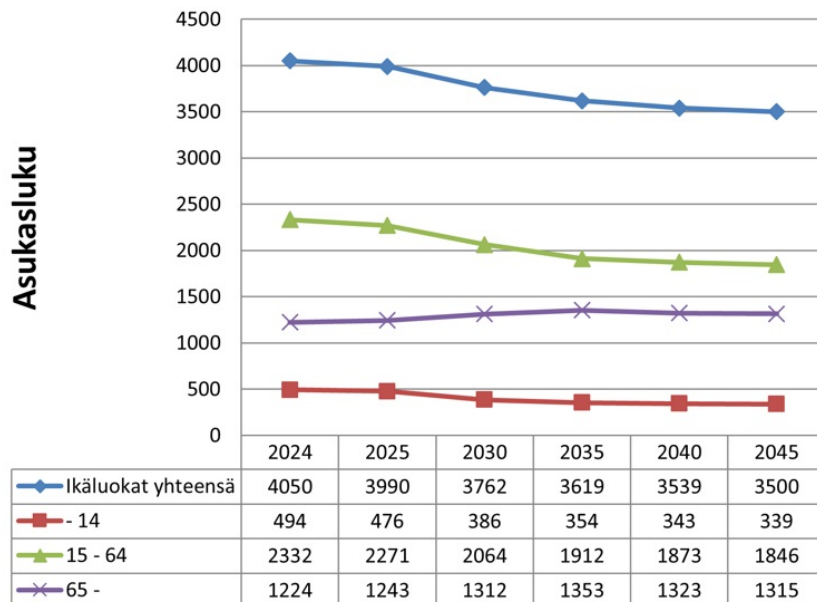
Kärkölen kunnan asukasmäärän muutokset vuosina 2014–2024:

Vuosi	Asukasmäärä	Muutos/hlö	Muutos %
2014	4651	-101	-2,1
2015	4610	-41	-0,9
2016	4545	-65	-1,4
2017	4509	-36	-0,7
2018	4451	-58	-1,3
2019	4368	-83	-1,9
2020	4326	-42	-1,0
2021	4244	-82	-1,9
2022	4197	-47	-1,1
2023	4114	-83	-2,0
2024	4050	-64	1,6

Tilastokeskuksen viimeisimmän ennusteen mukaan asukasluku vähenee vuodesta 2024 vuoteen 2045 mennessä noin 550 asukkaalla.

Vuoteen 2045 mennessä yli 65-vuotiaiden määrän ennustetaan olevan noin 7,4 % suurempi vuoden 2024 tilanteeseen verrattuna.

Kärkölen väestöennuste iän mukaan 2024 - 2045 (ennuste 31.12.2024)

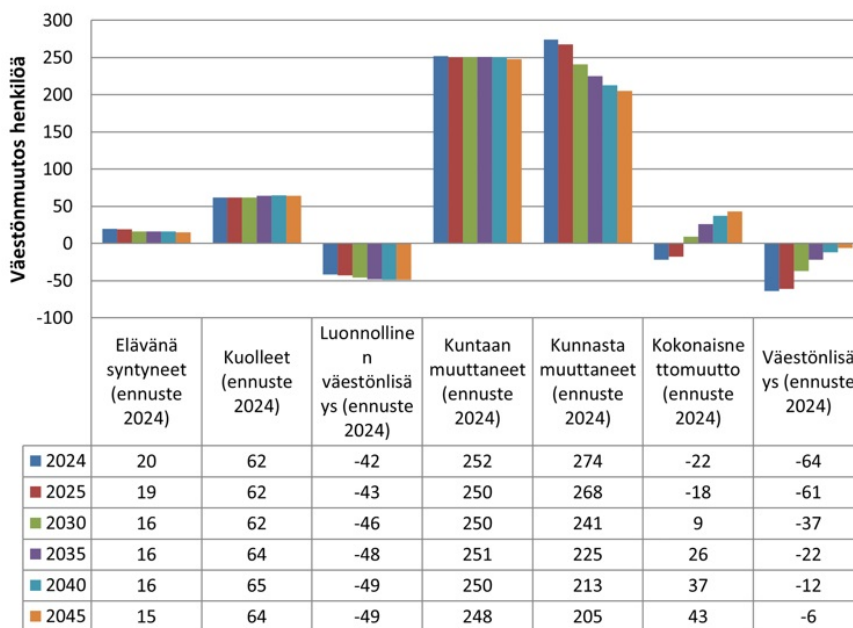

Väestö 31.12. (ennuste 2024)

Seuraavassa taulukossa on kuvattuna viimeisin Tilastokeskuksen ennuste Kärkölään väestön muutoksesta aikavälillä 2024–2045.

Kärkölään väestönmuutos 2024 - 2045 (ennuste 2024)

Seuraavassa taulukossa on kuvattu Kärkölään taloudellinen ja väestöllinen huoltosuhde verrattuna Päijät-Hämeen ja koko maan vastaaviin lukuihin.

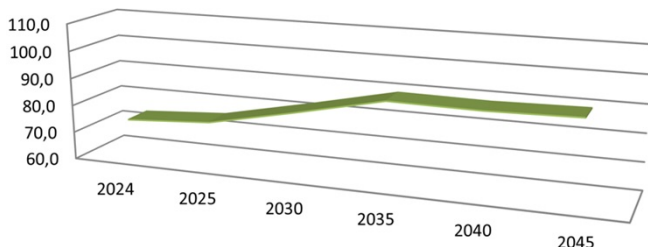
	Koko maa	Päijät-Häme	Kärkölä
Taloudellinen huoltosuhde 2023	132	155	143
Väestöllinen huoltosuhde 2025 (ennuste 24.10.2024)	61,3	72,1	75,7

Taloudellinen huoltosuhde kuvaa sitä osuutta väestöstä, jonka työlliset joutuvat elättämään. Vuonna 2023 taloudellinen huoltosuhde koko maassa oli 132. Tämä tarkoittaa, että sataa työssäkäyvää henkilöä kohti oli 132 työtöntä tai työvoiman ulkopuolista henkilöä.

Väestöllisellä huoltosuhteella verrataan työikäisen väestön määrää lasten ja vanhuuseläkeikäisten määrään. Tunnusluku mittaa ainoastaan ikärakennetta, eikä huomioi sitä, tekeekö ihminen työtä vai ei.

Tilastokeskuksen 24.10.2024 päivitetty ennuste Kärkölen väestöllisen huoltosuhteen muutoksesta vuosille 2024–2045:

Väestöllinen huoltosuhte 2024 - 2045

	2024	2025	2030	2035	2040	2045
Huoltosuhte	73,7	75,7	82,3	89,3	88,9	89,6

Työpaikat ja työvoima

Kärkölen työttömyysprosentti on kasvanut vuodesta 2023 alkaen, kuten se on kasvanut myös koko maassa. Vuonna 2023 Kärkölen vuoden keskiarvotyöttömyysprosentti oli 9,0 % kasvaen vuonna 2024 keskiarvolukuun 10,3 %. Vuonna 2025 ajanjakson tammi-elokuun keskiarvotyöttömyysprosentti on 13,4 %. Vuodelle 2026 ennustetaan kuitenkin jo hieman helpottuvaa työttömyystilannetta. Ennusteiden mukaan yleinen talouskehityksen paraneminen alkaa vaikuttaa työmarkkinoihin noin puolen vuoden viiveellä. Työ- ja elinkeinoministeriön laatiman työmarkkinaennusteen mukaan työllisyys kasvaa vuonna 2026 ja työttömien työnhakijoiden määrä kääntyy laskuun. Työllisyyden kasvu jatkuu vuonna 2027.

Ennusteen mukaan 15–64-vuotiaiden työllisyysasteen ennustetaan kasvavan ensi vuonna 72,0 prosenttiin ja 72,2 prosenttiin vuonna 2027. Pitkäaikaistyöttömien määrä kasvaa tällä hetkellä nopeasti, eikä näköpiirissä ole pikaista käännettä parempaan. Ennusteen mukaan pitkäaikaistyöttömiä on tämän vuoden lopussa 136 000 henkilöä ja ensi vuonna keskimäärin 140 000 henkilöä.

Nuorten, alle 25-vuotiaiden, työttömien työnhakijoiden määrän ennustetaan laskevan muita ikäryhmiä nopeammin. Kokoaikaisesti lomautettujen määrän ennustetaan myös laskevan lähivuosina.

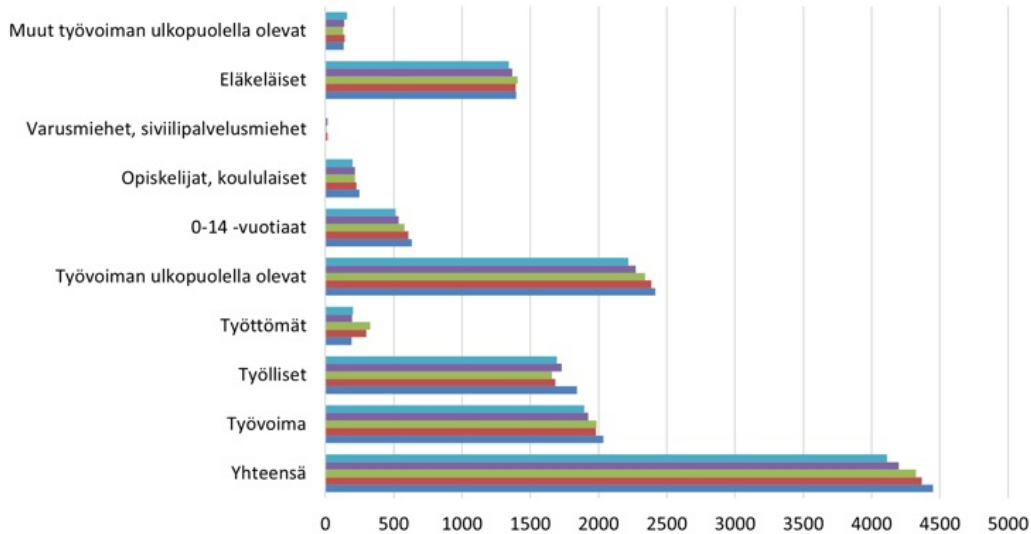
Keskeisimmät ennustetulokset:

Vuosi	2025	2026	2027
Työllisyysaste 20–64 v. (%)	75,8 %	76,5 %	76,9 %
Työllisyysaste 15–64 v. (%)	71,6 %	71,8 %	72,2 %
Työlliset 15–74 v. (henkilöä)	2 596 000	2 616 000	2 642 000
Työttömyysaste (%)	9,1 %	9,0 %	8,4 %
Työvoimaosuus (%)	68,6 %	68,8 %	68,8 %
Työttömät työnhakijat (henkilöä)	323 000	319 000	305 000
Pitkäaikaistyöttömät (henkilöä)	125 000	140 000	142 000
Nuorisotyöttömät (henkilöä)	37 000	35 000	34 000

Lähde: Työ- ja elinkeinoministeriön tiedote

Tilastokeskuksen 17.12.2024 julkaistun tilaston pohjalta laaditussa alla olevassa taulukossa on kuvattu Kärkölän kunnan väestö pääasiallisen toiminnan mukaan muuttujina ikäluokitus/pääasiallinen toiminta ja vuosi.

Kärkölän väestö pääasiallisen toiminnan mukaan

	Yhteensä	Työvoima	Työlliset	Työttömät	Työvoiman ulkopuolella olevat	0-14 -vuotiaat	Opiskelijat, koululaiset	Varusmiehet, siviilipalvelusmiehet	Eläkeläiset	Muut työvoiman ulkopuolella olevat
2023	4114	1896	1693	203	2218	514	199	3	1344	158
2022	4198	1925	1731	194	2273	534	218	15	1368	138
2020	4326	1987	1658	329	2339	577	217	8	1406	131
2019	4368	1981	1683	298	2387	608	227	15	1395	142
2018	4451	2035	1842	193	2416	634	248	2	1398	134

3.4. Kärkölen taloudellinen tilanne

Taloudellisen tasapainon tarkastelussa tärkein mittari on vuosikatteen riittävyys. Talous on rahoituksen näkökulmasta tasapainossa, kun vuosikatteella pystytään kattamaan investoinnit. Pitkällä aikavälillä vuosikatteella tulisi lisäksi kattaa myös lainojen lyhennykset.

Kärkölen kunnan vuoden 2024 tilikauden tulos oli -2 167 768 euroa alijäämäinen. Suuri alijäämä johtui siitä, että kunnanvaltuusto päätti 11.11.2024, että Kuntala Oy sulautetaan kunnan omaksi toiminnaksi ja kunnanhallitus päätti 13.1.2025, että Kärkölen Kuntala Oy:n omaisuus kirjataan kunnan taseeseen. Kunnan saatava Kuntala Oy:lta oli 2 520 000 euroa.

Kunnan kumulatiivinen ylijäämä vuoden 2024 lopussa oli 7,3 miljoonaa euroa, 1 802 euroa asukasta kohden (4 050 asukasta 31.12.2024). Kuntakonsernin kumulatiivinen ylijäämä oli 5,1 miljoonaa euroa, 1 259 euroa asukasta kohden.

Kuntalaki edellyttää, että taloussuunnitelman on oltava tasapainossa tai ylijäämäinen ja, että kunnan taseeseen kertynyt alijäämä tulee kattaa neljän vuoden kuluessa tilinpäätöksen vahvistamista seuraavan vuoden alusta lukien. Kriisikuntakriteereissä otetaan huomioon konsernin alijäämän lisäksi konsernituloslaskelman vuosikatteen suhde poistoihin, veroprosentin suhde muihin kuntiin, konsernin velkojen ja vuokravastuiden suhde muihin kuntiin ja konsernin lainanhoitokate. Mikäli kriisikuntakriteerit täyttyvät, alkaa kunnassa arviointimenettely, jossa selvitetään kunnan kykyä hoitaa lakisääteiset palvelut.

Kunnalla on kertynyt ylijäämää, johon perustuen ennakoitavissa, ettei alijäämään liittyvä kriisikuntakriteeri täyty suunnitelmakaudella. Vuosikatteen tulisi kattaa suunnitelmakaudella vähintään 80 % poistoista. Tämän kriteerin osalta kunnan tilanne voidaan ennakoida olevan haasteellinen. Tuloveroprosentti pyöristettiin SOTE-uudistuksen jäljiltä 9,4 %:n vuonna 2024 ja se on kriisikuntakriteerien mukaan lähellä ylärajan täyttymistä. Kunnan velat asukasta kohden ovat kasvaneet, ja lainatarpeen ennakoitiin hidastuvan 2024 vuoden jälkeen. Välttämättömänä investointina vuodelle 2025 tullut yhden miljoonan arvoinen alavesisäiliöinvestointi lisäsi kuitenkin lainatarvetta vuodelle 2025. Vuosina 2026–2028 investointiohjelmassa ei ole välttämättömiä yksittäisiä yli miljoonan euron investointikohteita. Suunnitelmakaudella velat ja vuokravastuut asukasta kohden asettuvat kriisikuntakriteerien kannalta ylärajalle.

Talousarviossa kohdassa 9. on esitetty taloussuunnitelma vuosille 2026–2028. Taloussuunnitelman mukaan kunnan tilinpäätös on kaikkina suunnitelmavuosina alijäämäinen, mutta kertynyt ylijäämä riittäisi ne kattamaan.

Vuonna 2023 toteutettu SOTE-uudistus, jossa sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen tehtävät siirtyivät hyvinvointialueen järjestettäväksi vaikuttaa pysyvästi kuntien talouden tasapainoon. Vaikutus kunnan valtionosuuksiin ja verorahoitukseen on erittäin merkittävä. Vuoden 2026 talousarviossa verotuloja on arvioitu tilitettäväksi noin 11,6 miljoonaa euroa.

Verorahoitukseksi lasketaan kunnissa myös valtionosuudet, jotka Kärkölen kunnassa laskivat yli 85 prosenttia SOTE-uudistuksen yhteydessä. Kärkölen kunnan valtionosuuksien lasku jatkuu edelleen. Valtiovarainministeriön lokakuussa julkaisemassa kuntatalousohjelman painelaskelmassa arvioidaan Kärkölen kunnalle kertyvän valtionosuuksia 2025 vuonna 1 000 000 euroa. Valtiovarainministeriön ennusteen mukaan vuonna 2026 valtionosuus on 56 % vähemmän, eli noin 466 000 euroa. Vuoden 2027 valtionosuuden puolestaan ennustetaan kasvavan 1,4 miljoonaan.

Kunnan lainan määrä 31.12.2024 oli noin 22,6 miljoonaa euroa. Lainakannan arvioidaan nousevan noin 23 miljoonaan euroon vuoden 2025 loppuun mennessä. Taloussuunnitelman investointiohjelmassa on suunnitelmakaudelle noin 5 miljoonan euron investoinnit vuosina 2026–2028. Vuoden 2026 talousarviossa kunnan lainamäärä olisi noin 24 miljoonaa euroa. Suunnitelmavuotena 2027 erääntyy maksettavaksi 4,8 miljoonan pitkäaikainen laina, jonka johdosta pitkäaikaista lainaa tulee kyseisenä vuonna nostaa enemmän. Kokonaislainamäärä ei kuitenkaan kasva kuin 700 000 euroa.

3.5. Talousarvion laatimisen lähtökohdat

Kunnanvaltuusto on hyväksynyt kokouksessaan 25.9.2023 (§ 7) kuntastrategian 2023–2025.

Kuntastrategian mukaiset tavoitteet

1 YHTEISTYÖ

Tavoite	Toimenpide
Avoimuus	Kuntalainen saa tietoa monipuolisten, kehittyvien kaksisuuntaisten viestintäkanavien kautta. Sisäinen ja ulkoinen viestintä toteutetaan aktiivisesti ja läpinäkyvästi. Selkeä tiedottaminen asioiden valmistelusta eri vaiheissa. Aktiivinen viestintä uusille kuntalaisille.
Päätöksenteon kehittäminen	Yhteinen laaja osallistuminen strategian suunnitteluun ja vahva sitoutuminen strategiaan. Kehittäminen strategisen mittariston pohjalta. Pitkäjänteinen päätösten valmistelu ja vaihtoehtojen hakeminen. Päätösten ennakkovaikutusten arviointi. Edistetään lauta- ja toimikuntien aktiivista roolia valmistelussa virkamiestyön tukena. Strategian arviointi vuosittain ennen seuraavan vuoden suunnittelua.
Kuntalaisten osallistaminen	Aloite- ja palautetoiminnan kehittäminen. Kuntalaisten ammatti-/tietotaidon ottaminen mukaan eri aihealueiden kehittämiseen. Yhteisten tilaisuuksien järjestäminen kuntalaisille. Yhdistysten aktiivisen toiminnan tukeminen ja tukimenettelyn kehittäminen. Kunnan kiinteistöjen käytön kehittäminen kuntalaisten hyväksi.
Verkostoituminen	Sujuva yhteistyö kunnan, yrittäjien, kolmannen sektorin ja muiden toimijoiden kesken sekä kunnan sisällä että ulkopuolella. Vakiintuneiden hyvien yhteistyökäytäntöjen ylläpitäminen sekä uusien tapojen kehittäminen ja käyttöönotto.

2 HYVINVOINTI

Tavoite	Toimenpide
Terveys- ja turvallisuus	Laaja-alainen yhteistyö Hyvinvointialueen kanssa erityisesti hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden edistämiseksi. Kuntalaisen hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen, jonka lähtökohtana ovat ennaltaehkäisevät toimet ja matalan kynnyksen liikunta- ja muut hyvinvointipalvelut yhteistyössä kolmannen sektorin kanssa. Turvallisen ja terveellisen ilmapiirin ja ympäristön vaaliminen. Ennaltaehkäisevän sosiaali-, päihde-, mielenterveys- ja etsivän nuorisotyön kehittäminen. Kotona asuvien ikäihmisten turvallisuuteen sekä kotona asumisen mahdollistaviin palveluihin vaikuttaminen. Kunnan ruokapalvelu toimii ruokasuositusten mukaisesti ja pyrkii lisäämään kotimaisten elintarvikkeiden, lähi- ja luomuruoan käyttöä.
Aktiivisuuden lisääminen	Hyvät toimintaedellytykset kolmannen sektorin toimijoille ja aktiivinen yhteistyö eri harrastusmahdollisuuksien kehittämisessä. Avustusten kasvattaminen vastikkeellisesti. Vapaaehtoisten palvelujen aktivointi. Yhteisöllisyyden luominen aktiivisten yksilöiden, kolmannen sektorin ja hankkeiden avulla. Uusien asukkaiden huomioiminen ja ottaminen mukaan yhteisöön. Liikuntapaikkojen ja ulkoilualueiden hyvä hoito, kehittäminen ja hyödyntämisen lisääminen.
Laadukkaat palvelut	Kärkölä on lapsiystävällinen kunta. Huolehditaan lasten, nuorten ja lapsiperheiden hyvinvoinnista. Kunta asettaa tarvittavat resurssit varmistamaan lasten hyvinvoinnin ja oikeuksien toteutumisen myös erityisryhmille. Hyvinvoinnin toteutumista seurataan laaja-alaisilla mittareilla yhteistyössä Hyvinvointialueen kanssa. Kulttuuri- ja kirjastotoimen kehittäminen monipuolisesti ja kuntalaisten aktiivisuutta tukien. Kehitetään kuntalaisten hyvinvointia edistäviä palveluita monipuolisesti ottaen huomioon erityisryhmät. Kärkihankkeina seniori- ja perhetoiminta sekä terveysliikunnan edistäminen. Kasvatuksen ja opetuksen kehittäminen uusilla toimintatavoilla uusissa toimintaympäristöissä.
Elinympäristöstä huolehtiminen	Toimitaan aktiivisesti Hinku-kunta tavoitteiden mukaisesti, laaditaan ilmastosuunnitelma ja edistetään vihreän siirtymän hankkeita. Leikkipuistoista, puistoista ja viherympäristöstä huolehtiminen ja parantaminen. Vesistöjen tilan kehittäminen. Jäteveden ja huleveden käsittelyn parantaminen.

	Suuntana lisätä uusiutuvan energian käyttöä sekä pyrkiä noudattamaan kestävän kehityksen periaatteita. Roskaamisen ehkäisemiseen ja kierrätykseen kannustaminen.
Kunnan laadukas HR – johtaminen ja sen kehittäminen	Kiinnitetään huomiota henkilöstön työssä jaksamiseen. Oikea resurssointi ja varahenkilöjärjestelmän kehittäminen. Sairauspoissaolojen vähentäminen työhyvinvointia lisäämällä. Henkilöstösuunnitelman tekeminen eläköitymiset huomioiden. Luottamusmiesten ja henkilökunnan välinen avoimuus ja luottamus. Henkilöstön ammattitaidosta huolehtiminen ja jatkuva kouluttautuminen.

3 ELINVOIMA

Tavoite	Toimenpide
Markkinoinnin kehittäminen ja tehostaminen	Markkinoinnin ja imagoviestinnän tehostaminen. Säännöllisen viestinnän lisääminen kunnasta. Markkinoinnin ja sosiaalisen median monipuolisten keinojen hyödyntäminen. Riittävä resurssointi markkinointiosaamiseen henkilöstösuunnittelussa sekä yhteistyö eri tahojen kanssa.
Alueiden, olosuhteiden ja kiinteistöjen kehittäminen	Maankäytön ja kaavoituksen järjestelmällinen kehittäminen. Tonttien laadukas myyntityö sekä asuntoalueiden teemallinen kehittäminen. Eri alueiden pitkäjänteinen kehittäminen sekä hyödyntäminen ympäristöä kunnioittaen. Vuokra-asumisen kehittäminen ja mahdollistaminen. Ikämoninaisuuden huomioiminen asumisessa. Kiinteistöjen kunnosta ja terveellisyydestä huolehtiminen sekä kiinteistöjen käyttömahdollisuuksien edistäminen. Liikenneyhteyksien kehittäminen ja julkisen liikenteen turvaaminen.
Hyvä paikka yrittää ja asua	Kaikille kunnassa toimiville ja kuntaan tuleville yrityksille taataan hyvä toimintaympäristö. Yrittäjyyden tukeminen ja ohjaaminen tarvittavien palvelujen piiriin sekä aktiivinen vuoropuhelu elinkeinoelämän kanssa. Yhteistyö yritysten ja kolmannen sektorin kanssa uusien palvelujen järjestämisessä ja kunnan hankintatoimessa. Pysyvien ja vapaa-ajan asukkaiden saaminen kuntaan monipuolisin keinoin.

	Elinkeino- ja hankintastrategian laatiminen. Kunnan palveluita kehitetään ihmisläheisesti ja joustavasti. Lupapalveluja kehitetään asiakaslähtöisiksi ja nopeiksi. Palvelutarjonta kirjataan palvelutietovarantoon Suomi.fi portaalissa.
Digitalisaation edistäminen	Kunnan tietoliikenneverkkojen kehityksen edistäminen. Sähköisten asiointipalvelujen ja päätöksenteon kehittäminen. Digitaalisen turvallisuuden edistäminen. Kunnan ja kuntalaisten välisen tiedonvaihdon sekä tiedonhallinnan ohjelmistokehitys. Mahdollisten uusien sovellusten etsiminen.

4 TALOUS

Tavoite	Toimenpide
Palvelutuotannon tuottavuuden parantaminen	Prosessien määrittely ja kehittäminen. Toiminnan ja organisaation tehostamismahdollisuuksien selvittäminen.
Talouden jatkuva suunnittelu ja seuranta	Pitkäjänteinen ja kestävä budjetointi läpinäkyväksi ja sisäisen laskennan kehittäminen. Hyvinvointialueiden perustaminen otetaan huomioon kunnan tulojen ja kustannusten suunnittelussa. Itsenäisyyden turvaava talouskehitys. Rahoitusmahdollisuuksien kartoitus erilaisiin hankkeisiin. Kunnan omien palvelujen tuotteistaminen ja kustannusten tiedostaminen. Kunnan tuottomahdollisuuksien kartoitus ja tuottojen kasvattaminen. Ulkoistuksien uudelleenarviointi ja johtamisen tehostaminen. Hankintatoimen kehittäminen.
Työllisyyden aktiivinen hoito	Valmistaudutaan TE-25 muutokseen osana Päijät-Hämeen työllisyysaluetta. Huolehditaan uusien kuntalaisten kotoutumisesta. Työllistämisen tukeminen ja syrjäytymisen ehkäiseminen. Työllisyyden kuntakokeilun aktiivinen johtaminen.
Aktiivinen omistajapolitiikka	Kunnan omistamien kiinteistöjen tarkoituksenmukainen käyttö. Kunta pyrkii omistuksiensa tuottojen kasvattamiseen, arvot huomioiden.

Henkilöstömenot

Henkilöstömenojen arvioidaan olevan noin 7,3 miljoonan euron tasolla. Palkkauskustannukset nousevat sopimuskaudella 1.5.2025 - 29.2.2028 keskimäärin 7,37 prosenttia.

Tasopalkat tulivat voimaan 1.10.2025, joka on tällä hetkellä sopimuskauden suurin muutos. Verrokkisopimuksia ovat Teknologiateollisuuden työntekijöitä koskeva työehtosopimus, Kemian perusteollisuuden työehtosopimus ja Kuorma-autoalan työehtosopimus.

Vuonna 2024 palkkakustannukset kasvoivat kunta-alalla keskimäärin 2,99 prosenttia ja vuonna 2025 kustannukset nousivat keskimäärin 2,1 prosenttia.

Kunnat ja hyvinvointialueet ovat maksaneet tasausmaksua vuoden 2023 alusta alkaen. Työnantajakohtaisen tasausmaksun arvio vuodelle 2026 on 205 700 euroa. Tasausmaksun kokonaismäärä vahvistetaan tammikuussa 2026 ja se voi poiketa aiemmin esitetystä arviosta. Palkkaperusteisiin eläkevakuutusmaksuihin sekä työttömyyseläkemaksuihin on budjetoitu 904 000 euroa. Aikaisemmin omana eränään käsitellyt varhaiseläkemaksut on sisällytetty muuttuneen ohjeistuksen mukaisesti palkkaperusteisiin maksuihin.

Vakituisessa palvelussuhteessa on syyskuussa 2025 yhteensä 108 työntekijää, joista suurin osa (68) on sivistystoimen palveluksessa. Vuoden 2024 vastaavaan ajankohtaan verrattuna vakituisen henkilöstön määrä on laskenut viidellä (5) työntekijällä.

Talousarvioesityksessä on henkilöpalkkoja seitsemälletoista (17) määräaikaiselle työntekijälle.

Seuraavassa yhteenveto tulosalueittain Kärkölen kunnan vakituisesta henkilöstöstä vuonna 2026:

Tulosalue	Lukumäärä
Keskushallinto	10
Elinvoima	2
Sivistyksen hallinto ja hyvinvointi	2
Kasvatus- ja opetus	59
Hyvinvointipalvelut	6
Ympäristötoimi	2
Tekninen suunnittelu	2
Kiinteistöt	3
Kärkölen Vesi	2
Sisäinen palvelutuotanto	15
Yhteensä	103

Arvonlisävero

Määrärahat on varattu arvonlisäverottomina.

Sisäiset ja ulkoiset menot ja tulot

Määrärahoihin sisältyy sekä sisäisiä että ulkoisia menoja ja tuloja.

Sisäisinä erinä käsitellään sellaiset menot ja tulot, joissa maksutapahtuma kulkee kunnan yksiköltä toiselle ja suoritus perustuu ostavan yksikön tilaamaan tavaraan tai palveluun. Sisäiset määrärahat eivät ole määrärahoja kunnan ulkoisessa tuloslaskelmassa, vaikka ne sisältyvätkin kunkin hallintokunnan määrärahoihin ja toteutumisvertailuihin.

Poistot ja aktivointiraja

Suunnitelmapoistot lasketaan valtuuston hyväksymän poistosuunnitelman mukaan. Investointien aktivointiraja on 10 000 euroa. Sitä pienemmät hankinnat kirjataan käyttötalousosaan ja ne tulevat kerralla kyseisen vuoden menoksi.

Hankinnat

Kunnanhallitus on vahvistanut 19.5.2025 Kärkölen kunnan hankintaohjeet ja päättänyt 1.9.2025 euromääräiset päätöksentekovaltuudet.

Sitovuustaso

Talousarviossa sitovuustaso on toimielintaso. Jokainen lautakunta voi itse päättää, miten talousarvio sitoo siitä alaspäin lautakuntaa ja yksittäistä viranhaltijaa. Talousarvio esitetään vastuualuetasolla.

Tuloslaskelmassa toimintakatteen jälkeiset erät sitovat valtuustoon nähden aina tilikauden tulokseen saakka. Tämän jälkeen esitetään tilikauden tuloksen käsittelyerät, jotka eivät ole määrärahoja ja tuloarvioita, koska ne eivät ole rahoitusvaikutteisia erä. Vuosittainen poistojen määrä on sidottu valtuuston tekemään poistosuunnitelmaan.

Investointiosa sitoo valtuustoon nähden vastuualuetasolla. Rahoitusosassa sitovia määrärahoja ovat rahoitustoiminnan määrärahat. Sitä aiemmat erät ovat sitovia talousarvion muissa osissa.

Menot

Kärkölen kunnan vuoden 2026 talousarvion toimintamenot ovat yhteensä noin 17,9 miljoonaa euroa ja laskevat 0,3 %:a vuoden 2025 budjettitasosta. Kunnan henkilöstömenojen arvioidaan pienenevän noin 6,5 % vuoden 2025 talousarviosta. Palvelujen ostojen arvioidaan kasvavan noin 5,2 %. Aineiden, tarvikkeiden ja tavaroiden ostojen arvioidaan pienenevän noin 3,6 %. Avustukset kasvavat noin 30 % ja muut toimintakulut pysyvät samassa tasossa.

Tulot

Toimintatulot ovat noin 7,5 miljoonaa euroa, mikä on 1,2 prosenttia enemmän kuin vuoden 2025 muutettu talousarvio. Tuottoja on arvioitu saatavan noin 200 000 euroa enemmän avustuksina mutta vastaavasti maksutuottoja on arvioitu saatavan noin 30 % vähemmän, kun vuoden 2025 talousarviossa.

Verotulot ja valtionosuudet

Talousarvion verotulot koostuvat kunnan tuloverosta, osuudesta yhteisöveron tuottoon sekä kiinteistöverosta. Verorahoitukseen luetaan edellisten lisäksi myös valtionosuudet.

Kunnanvaltuusto päättää vuosittain kunnallisvero- ja kiinteistöveroprosentit. Vuoden 2023 SOTE-uudistuksen yhteydessä tuloveroprosenttia leikattiin 12,64 %-yksikköä.

Tulovero	%
Verovuosi 2021	22,00
Verovuosi 2022	22,00
Verovuosi 2023	9,36
Verovuosi 2024	9,40
Verovuosi 2025	9,4
Verovuosi 2026	9,4

Kärkölen kunnan efektiivinen veroaste vuonna 2026 on arviolta 7,25 %. Tuloveroprosentin ja efektiivisen veroasteen ero muodostuu kunnallisverotuksen vähennyksistä.

Tuloveroprosentti ja efektiivinen kunnallisveroaste

Verovuosi	2024	2025	2026	2027	2028	2029
Tuloveroprosentti	9,40 %	9,40 %	9,40 %	9,40 %	9,40 %	9,40 %
Kunnallisveroaste	6,81 %	7,19 %	7,25 %	7,30 %	7,25 %	7,30 %
Erotus	2,59 %	2,21 %	2,15 %	2,10 %	2,15 %	2,10 %

Verotuloja arvioidaan kertyvän yhteensä 11,6 miljoonaa euroa. Vuonna 2025 arvioitiin kertyvän noin 11,4 miljoonaa euroa. Yhteisövero on osakeyhtiöiden ja muiden yhteisöjen maksama tulovero. Yhteisöveronsaajia ovat valtio, kunnat ja seurakunnat. Kuntien osuus yhteisöveron tuotoista laskee vuodesta 2023 alkaen. Yhteisöveron tuotto on Kärkölen osalta ylittänyt selvästi arviot vuodesta 2023 alkaen ja hyvän tuoton odotetaan jatkuvan.

Kiinteistövero

Kiinteistövero on kiinteistön verotusarvon perusteella kunnalle vuosittain suoritettava vero. Kiinteistövero koskee kaikkia kiinteistöjä lukuun ottamatta metsiä, maatalousmaata ja eräitä yleisiä alueita. Kiinteistövero maksetaan kiinteistön sijaintikunnalle. Kiinteistöveroprosenteille on laissa säädetty ala- ja ylärajat, joiden puitteissa kunnanvaltuusto vahvistaa veron vuosittain.

Kärkölen kunnan kiinteistöveroprosentit ovat vuonna 2026:

- yleinen kiinteistöveroprosentti 1,35 %
- yleinen maapohja 1,35 %
- vakituisten asuinrakennusten veroprosentti 0,60 %
- muiden asuinrakennusten veroprosentti 1,20 %
- yleishyödyllisten yhteisöjen kiinteistöveroprosentti 0,00
- voimalaitosrakennelmat 1,35 %
- rakentamaton rakennuspaikka 4,35 %.

Seuraavassa taulukossa esitetään eri verolajien euromääräinen kertymä vuonna 2025 sekä tuloarviot vuosille 2026–2028:

VEROTULOT	TP 2024	TA 2025	TA 2026	Ero%	SV 2027	SV 2028
5000 Kunnan tulovero	7 761 967	8 002 000	8 321 000	4,0	8 284 000	8 506 000
5100 Kiinteistövero	1 325 249	1 314 000	1 304 000	-0,8	1 304 000	1 304 000
5200 Osuus yhteisöveron tuotosta	2 055 241	2 161 000	2 000 000	-7,5	2 000 000	2 000 000
YHTEENSÄ	11 142 457	11 477 000	11 625 000	1,3	11 588 000	11 810 000

Valtionosuudet

Kunnan valtionosuusrahoitus muodostuu kahdesta osasta; kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta ja opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain mukaisesta valtionosuusrahoituksesta.

Valtionosuusjärjestelmän tavoitteena on kuntien vastuulla olevien julkisten palvelujen saatavuuden varmistaminen koko maassa kohtuullisella verorasitteella.

Seuraavassa taulukossa esitetään Kärkölän kunnan valtionosuuksien kertymä vuodelta 2024 sekä arviot vuosille 2025–2028:

Valtionosuudet	TP 2024	TA 2025	TA 2026	Muut. %	SV 2027	SV 2028
	1 222 174	832 000	465 592	-44,0	1 243 927	1 453 936

Valtionosuudet vuoden 2025 talousarviossa olivat 832 000 euroa. Valtionosuudet ovat laskeneet sote-siirtoerien myötä, vaikka TE-palveluiden siirto kuntien vastuulle vuodesta 2025 alkaen lisäsi palveluiden rahoitusta. Vuodelle 2026 arvioidaan valtionosuuksia saatavan 465 000 euroa. Suunnitelmavuosien arviot ovat valtionvarainministeriön painelaskelman mukaan merkittävästi korkeammat. Varovaisuuden periaatetta noudattaen valtionosuuksia 2027 vuodelle on arvioitu saatavan noin 1,2 miljoonaa euroa ja 2028 vuodelle noin 1,4 miljoonaa euroa.

Kärkölän Vesi

KÄRKÖLÄN VESI	TP 2024	TA+MUUT. 2025	TA 2026	Ero%	SV 2027	SV 2028
TOIMINTATUOTOT	1 514 727	1 157 330	1 158 150	0,1	1 158 150	1 158 150
TOIMINTAKULUT	-900 724	-981 650	-982 810	0,1	-995 693	-1 016 852
TOIMINTAKATE	614 004	175 680	175 340	-0,2	162 457	141 298
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT	-232 254	-287 250	-327 250	13,9	-352 250	-352 250
VUOSIKATE	381 750	-111 570	-151 910	36,2	-189 793	-210 952
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-401 018	-560 400	-560 400	0	-560 400	-560 400
TILIKAUDEN TULOS	-19 268	-671 970	-712 310	6	-750 193	-771 352

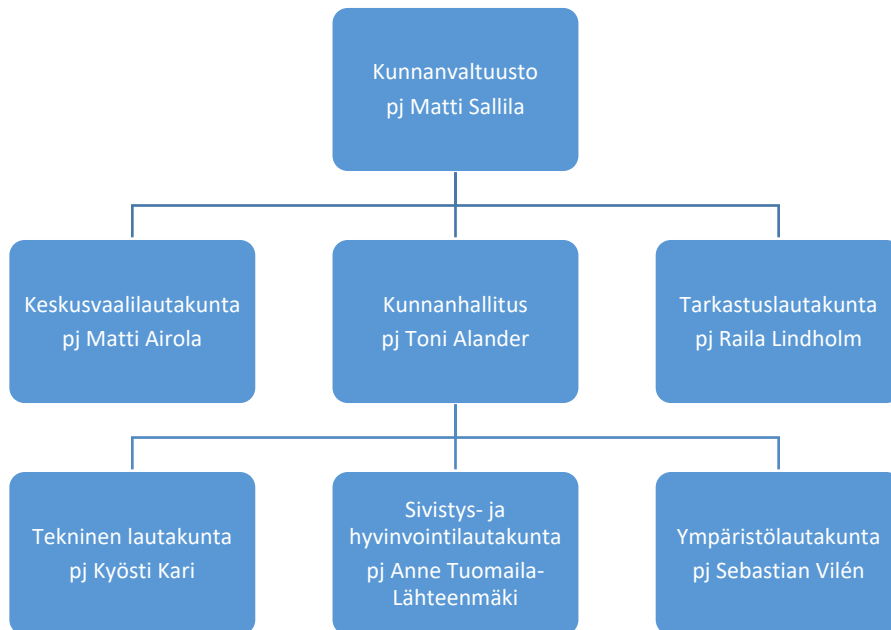
Vesi- ja jätevesilaitos on kirjanpidollisesti kunnan muusta toiminnasta eriytetty taseyksikkö.

Kärkölän Veden toiminnan suurena haasteena tulevaisuudessa on olemassa olevan verkoston ikä sekä jäte- että puhtaan veden puolella. Jätevesiverkostoa kuormittavat erityisesti vuotovedet, jotka ovat jätevesiverkostoon johtuvia hulevesiä. Vuotovesien kulkeminen vuonna 2024 käyttöön otetun siirtoviemärin kautta Lahti Aqua Oy:n jätevedenpuhdistamolle aiheuttaa Kärkölän Vedelle merkittävää lisäkustannusta. Siirtoviemäri-investoinnin kasvattamat poistot ja rahoituskustannukset kasvattavat myös vesilaitoksen kuluja. Vesilaitoksen puolella erityisesti verkoston vesivuodot aiheuttavat laitokselle merkittäviä kustannuksia.

Lainat

Kunnan lainan määrä 31.12.2024 oli noin 22,6 miljoonaa euroa. Lainakannan arvioidaan nousevan noin 23 miljoonaan euroon vuoden 2025 loppuun mennessä. Taloussuunnitelman investointiohjelmassa on suunnitelmakaudelle noin 5 miljoonan euron investoinnit vuosina 2026–2028. Vuoden 2026 talousarviossa kunnan lainamäärä olisi noin 24 miljoonaa euroa. Suunnitelmavuotena 2027 erääntyy maksettavaksi 4,8 miljoonan pitkäaikainen laina, jonka johdosta pitkäaikaista lainaa tulee kyseisenä vuonna nostaa enemmän. Kokonaislainamäärä ei kuitenkaan kasva kuin 700 000 euroa. Tämän lisäksi on huomioitava kiinteistöleasing -järjestelyn vuokravastuut, joita on noin 3,7 miljoonaa euroa.

3.6. Kärkölän kunnan toimielinorganisaatio

3.7. Yhdistelmä kuntakonserniin kuuluvista yhteisöistä

Kärkölän kuntakonserniin kuuluvat 1.1.2026 seuraavat yhteisöt, suluissa Kärkölän kunnan omistusosuus yhteisöstä:

Kuntayhtymät:

Päijät-Hämeen liitto (2,58 %)

Koulutuskeskus Salpaus -kuntayhtymä (1,22 %)

Tytäryhtiöt:

Kärkölän Lämpö Oy (75,0 %)

Osakkuusyhteisöt:

As Oy Väinölänrinne (25,7 %)

4. Toimialakohtaiset perustelut

Keskusvaalilautakunta

Kärkölen kunnan keskusvaalilautakunta vastaa vaalilain mukaisista tehtävistään eri vaaleissa. Sen tehtäviin kuuluu vaalien käytännön valmistelu sekä ennakkoäänestyksen järjestäminen valtiollisissa vaaleissa ja aluevaaleissa. Valtiollisia vaaleja ovat eduskuntavaalit, presidentinvaali ja europarlamenttivaalit.

Kuntavaaleissa lautakunta tarkastaa ehdokaslistojen julkaisemista koskevat hakemukset ja laatii ehdokaslistojen yhdistelmän. Aluevaalit järjestetään samanaikaisesti kuntavaalien kanssa, ja niissä valitaan aluevaltuutetut hyvinvointialueille.

Kunnanvaltuusto asettaa keskusvaalilautakunnan, ja sen jäsenet valitaan neljän vuoden toimikaudeksi.

Palvelusuunnitelman kuvaus

Keskusvaalilautakunta vastaa siitä, että vaalitoimitukset Kärkölen kunnassa suoritetaan oikeusministeriön antamien määräysten ja ohjeiden mukaan.

Keskeiset toiminnan linjaukset ja muutokset suunnitteluvuosille

Vuonna 2026 ja 2028 ei ole säännönmukaisia vaaleja. Vuoden 2027 huhtikuussa toimitetaan eduskuntavaalit.

KESKUSVAALILAUTAKUNTA	TP 2024	TA+MUUT. 2025	TA 2026	Ero%	SV 2027	SV 2028
TOIMINTATUOTO	24 101	0	0		8 500	0
TOIMINTAKULUT	-39 230	-23 580	0	-100,0	-12 000	0
TOIMINTAKATE (NETTO)	-15 130	-23 580	0	-100,0	-3 500	0
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	-15 130	-23 580	0	-100,0	-3 500	0

Tarkastuslautakunta

Valtuuston asettama tarkastuslautakunta tarkastaa kunnan hallinnon ja talouden sekä valmistelee valtuuston päätettävät hallinnon ja talouden tarkastusta koskevat asiat.

Palvelusuunnitelman kuvaus

Tarkastuslautakunta arvioi ovatko valtuuston asettamat toiminnan ja talouden tavoitteet kunnassa ja kuntakonsernissa toteutuneet kuntalain ja tarkastussäännön mukaisesta sekä onko toiminta järjestetty tuloksellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla. Lautakunnan sihteerinä toimiva tilintarkastaja valvoo kunnan hallintoa ja taloutta.

Keskeiset toiminnan linjaukset ja muutokset suunnitteluvuosille

Toiminnassa ei ole tunnistettavissa muutoksia suunnitteluvuosille.

TARKASTUSLAUTAKUNTA	TP 2024	TA+MUUT. 2025	TA 2026	Ero%	SV 2027	SV 2028
TOIMINTAKULUT	-23 092	-22 540	-23 080	2,4	-22 533	-23 004
TOIMINTAKATE	-23 092	-22 540	-23 080	2,4	-22 533	-23 004
TILIKAUDEN TULOS	-23 092	-22 540	-23 080	2,4	-22 533	-23 004

Kunnanhallitus

Kunnanvaltuusto on kunnan ylin päättävä elin, joka asettaa keskeiset tavoitteet toiminnalle ja taloudelle sekä vastaa toiminnan kokonaisjärjestämisestä.

Kunnanhallitus johtaa kunnan toimintaa, hallintoa ja taloutta, vastaa kuntalaissa säädetyistä tehtävistä ja henkilöstöpolitiikan johtamisesta ja kehittämisestä, yhteistoiminnasta eri sidosryhmien kanssa, kunnan edun valvomisesta, asiakirjahallinnosta, tiedonhallinnasta ja tietoturvaperiaatteista, viestinnästä ja tiedottamisesta, maaseututoimesta, väestönsuojelusta, hallintopalveluista, verotuslainsäädännössä kunnalle kuuluvien tehtävien hoitamiseen kuuluvan toimivallan käyttämisestä sekä kotoutumisen edistämiseksi annetun lain mukaisista kunnalle kuuluvista tehtävistä.

Kunnanhallitus vastaa kuntastrategian valmistelusta. Kunnanhallituksen tehtävänä on edistää kuntastrategiassa määriteltyjä tavoitteita kunnan elinvoimaisuuden lisäämiseksi ja vireyden ylläpitämiseksi. Kunnanhallitus vastaa kunnan elinvoimatehtävistä, joihin kuuluvat muun muassa elinkeinotoiminnan ja työllisyyden edistäminen, elinkeinopolitiikka, työvoimapalvelut, markkinointi ja matkailu, kilpailukyvyyn sekä pito- ja vetovoiman kehittäminen sekä huolehtii erityisesti työvoimapalvelujen järjestämisestä annetussa laissa olevista kunnan tehtävistä yhteistyössä seudullisen työllisyyslautakunnan kanssa.

Kunnanhallitus vastaa joukkoliikenteen edistämisestä yhteistyössä Lahden seudun joukkoliikennelautakunnan kanssa.

Keskeiset toiminnan linjaukset ja muutokset suunnitteluvuosille

Kunnanjohtajan johdolla suurin haaste on talouden tasapaino. Talouden tasapainoon vaikuttavat valtionosuudet ja verotulojen kehitys. Tulevina vuosina keskiössä on oman palvelutuotannon tehostaminen ja kiinteistökustannusten vähentäminen.

Uuden valtuuston on päätettävä kuntastrategiasta, joka ohjaa kehitystä suunnitteluvuosina. Tavoitteet keskittyvät kuntalaisten hyvinvointiin, elinvoimaan ja talouden tasapainoon.

Varautuminen ja turvallisuus pysyvät keskeisinä tehtävinä, ja palveluiden vaikuttavuus ja tehokkuus on priorisoitava. Yhteisöllisyyden ja vapaaehtoistyön tukeminen on tulevaisuudessa entistäkin tärkeämpää, jotta kuntalaisten palveluita voidaan järjestää kustannustehokkaasti yhteistyössä.

Elinvoima perustuu väkimäärän kehitykseen, työllisyyden tukitoimiin, yritystoimintaan ja kuntatalouteen. Asuntokannan uudistaminen on elinvoiman ja talouden kannalta keskeistä, sillä sen vanheneminen vaikuttaa suoraan väkimäärän kehitykseen ja talouteen.

KUNNANHALLITUS	TP 2024	TA+MUUT. 2025	TA 2026	Ero%	SV 2027	SV 2028
TOIMINTATUOTOT	345 510	172 860	359 910	108,2	148 710	148 710
TOIMINTAKULUT	-2 581 691	-3 147 490	-3 196 851	1,6	-3 404 707	-3 479 053
TOIMINTAKATE	-2 236 181	-2 974 630	-2 836 941	-4,6	-3 255 997	-3 330 343
VEROTULOT	11 142 457	11 625 000	11 625 000	1,3	11 588 000	11 810 000
VALTIONOSUUDET	1 222 174	465 592	465 592	-44,0	1 243 927	1 453 936
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT	-2 660 496	-182 750	-251 250	37,5	-198 250	-198 250
VUOSIKATE	7 467 953	9 151 620	9 002 401	-1,6	9 377 680	9 735 343
TILIKAUDEN TULOS	7 326 015	9 151 620	9 002 401	-1,6	9 377 680	9 735 343

Valtuustotason sitovat tavoitteet

Strategiaohjaus	Toiminnallinen tavoite	Mittari	Vastuu
Kuntalaisten osallistaminen	Jatketaan kuntalaisten osallistamista kumppanuuspöytämallilla	Määrällinen mittari järjestettyjen tilaisuuksien määrä Yli 5 3 - 5 1 - 2 Laadullinen mittari Toimintaan osallistuneiden tyytyväisyys Yli 3,75 3 - 3,75 alle 3	kunnan johtoryhmä
Talouden jatkuva suunnittelu ja seuranta	Talouden tasapaino	Talouden strateginen toteutuminen toteutunut kehitettävä ei toteutunut Verotulot ja valtionosuudet, toteuma% Osavuositarkastukset/kate% 25 % (OVK I) 50 % (OVK II) 75 % (OVK III) 100 % (TP)	kunnan johtoryhmä
Kunnan laadukas HR-johtaminen ja sen kehittäminen sekä työyhteisön tukeminen organisaatiouudistuksessa	Työyhteisön muutosvalmennus	Työyhteisövalmennus on käynnistetty keväät 2026 syksy 2026 keväät 2027	kehittämisasiantuntija
Elinkeinostrategia	Elinkeinostrategia päivitetään tällä valtuustokaudella	Päätetty valtuustossa Työ aloitettu Nykytila	kunnanjohtaja elinvoimapäällikkö
Työllisyyden hoito	Kunta tukee asianmukaisesti ja vaikuttavasti työllisyystavoitetta.	Työttömyys-% alle 8 Työttömyys-% 8-10 Työttömyys-% yli 10	elinvoimapäällikkö

Keskushallinto

Keskushallinto vastaa kunnan hallinnon palveluista ja lakisääteisistä tehtävistä, jotka muodostuvat useista eri kokonaisuuksista. Keskushallinnon toimialaan kuuluvat kunnan hallinto-, talous-, henkilöstö- ja tietohallintopalvelut.

Lisäksi keskushallinto hoitaa elinvoima- ja elinkeinopalvelut, kotoutumisen ja maahanmuuttopalvelut, työllisyyden edistäminen sekä varautumisen ja valmiussuunnittelun. Muita tehtäviä ovat pieneläinten talteenotto ja työllisyyden hoito, jota toteutetaan Päijät-Hämeen työllisyysalueella, vastuukuntana Hollola.

Keskushallinto vastaa myös joukkoliikennepalveluista yhteistyössä Lahden seudun joukkoliikennelautakunnan kanssa, maaseutupalveluista Päijät-Hämeen maaseutuhallinnon yhteistoiminta-alueella (Asikkala).

Palvelusuunnitelman kuvaus

Keskushallinto vastaa kunnan tiedonhallinnasta, asiointipalveluista ja sähköisten ratkaisujen kehittämisestä asiakaslähtöisesti. Se varmistaa hallinnon sujuvan ja tasalaatuisen toiminnan myös poikkeustilanteissa. ICT-palvelut ja tietoturva hoidetaan yhteistyössä kumppaneiden kanssa, kattaten myös henkilöstön ja luottamushenkilöiden tarpeet.

Talous- ja henkilöstöhallinto tuotetaan yhdessä palvelukeskuskumppanin kanssa, painottuen järjestelmien kehittämiseen, prosessien automatisointiin ja työhyvinvoinnin tukemiseen. Henkilöstöä tuetaan viestinnän, koulutuksen ja valmennuksen keinoin.

Viestintä ja markkinointi toteutetaan kuntastrategian mukaisesti, korostaen digitaalista markkinointia ja kunnan tunnettuutta erilaisissa tapahtumissa.

Varautuminen

Kunnan tulee hoitaa tehtävänsä ja turvata asukkaiden hyvinvointi ulkoisen tai sisäisen toimintaympäristön häiriöistä, uhkista ja riskeistä huolimatta. Kunnan kokonaisturvallisuutta hallitaan varautumissuunnitteluun sekä turvallisuuteen liittyvän alueellisen yhteistoimintaan tukeutuen.

Kunnanjohtajalla on hallintosäätöön perustuva toimivalta varautumiseen ja poikkeusolojen johtamiseen liittyen.

KESKUSHALLINTO	TP 2024	TA+MUUT. 2025	TA 2026	Ero%	SV 2027	SV 2028
TOIMINTATUOTOT	201 906	68 470	105 000	53,4	43 800	43 800
TOIMINTAKULUT	-1 547 079	-1 464 500	-1 344 703	-8,2	-1 414 760	-1 447 767
TOIMINTAKATE	-1 345 173	-1 396 030	-1 239 703	-11,2	-1 370 960	-1 403 967
Verotulot	11 142 457	11 477 000	11 625 000	1,3	11 588 000	11 810 000
Valtionosuudet	1 222 174	832 000	465 592	-44,0	1 243 927	1 453 936
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT	-2 660 496	-182 750	-251 250	37,5	-198 250	-198 250
VUOSIKATE	8 358 962	10 730 220	10 599 639	-1,2	11 262 717	11 661 759
TILIKAUDEN TULOS	8 218 962	10 730 220	10 599 639	-1,2	11 262 717	11 661 759

Elinvoima

Elinvoimapäällikkö vastaa palvelujen järjestämisestä kunnanjohtajan alaisuudessa. Elinvoimapalvelujen keskeisiä osa-alueita ovat työllisyyden hoito, vieraskielisten palvelut ja elinvoiman kehittäminen. Lisäksi testamenttivaroilla rahoitettu senioriohjaajan toiminta kuuluu elinvoimapalveluihin.

Työllisyys- ja maahanmuuttopalveluiden palvelusuunnitelman kuvaus

Vuoden 2025 alusta Kärkölä on ollut osa Päijät-Hämeen työllisyysaluetta, jossa Hollola tuottaa työvoimaviranomaisen palvelut yhdeksälle kunnalle. Kärkölän roolina on tukea asiakkaiden yksilöllisiä prosesseja, joita työvoimaviranomainen aiemmin osti ulkopuolisilta toimijoilta. Vuonna 2025 palvelut painottuivat yksilölliseen työhönvalmennukseen ja työkyvyn arviointiin. Vuonna 2026 valikoimaa laajennetaan ryhmämuotoiseen valmennukseen ja ohjattuun käytännön työhön kunnan teknisessä toimessa ja muilla toimialoilla. Tavoitteena on ylläpitää työkykyä, vahvistaa osaamista ja hankkia työkokemusta sekä edistää työllistymistä avoimille työmarkkinoille ja kolmannelle sektorille.

Palveluja toteuttaa tällä hetkellä yksi työllisyyskoordinaattori; elinvoimapäällikön työpanos riittää vain rajallisesti asiakastyöhön. Toiminnan laajentamiseksi palkataan työhönvalmentaja, jonka tehtäviin kuuluu ryhmien ohjaus teknisen toimen työtehtävissä sekä osallistuminen yksilö- ja ryhmävalmennuksiin. Työllisyyspalvelujen tulee joustaa työmarkkinatilanteen mukaan: korkeassa työttömyydessä painotetaan työkyvyn ylläpitoa ja osaamisen kasvattamista, paranevassa tilanteessa työnhaun tukea.

Kaikki palvelut ovat myös vieraskielisten kuntalaisten käytettävissä. Lisäksi heille tarjotaan neuvontaa, palveluohjausta ja tehdään osalle kotoutujia kotoutumissuunnitelmat.

Senioripalveluiden palvelusuunnitelman kuvaus

Senioripalvelujen tehtävä on yli 65-vuotiaiden hyvinvoinnin, toimintakyvyn ja osallisuuden tukeminen sekä syrjäytymisen ehkäisy. Palveluista vastaa senioriohjaaja (geronomi AMK) elinvoimapäällikön alaisuudessa.

Toiminta koostuu viikoittaisista ryhmistä, retkistä ja tapahtumista, joita toteutetaan yhteistyössä kunnan toimialojen, kolmannen sektorin ja vapaaehtoisten kanssa. Liikuntahankekoordinaattorin kanssa järjestetään liikuntaryhmiä niin Järvelässä kuin kylissä. Senioriohjaaja tekee myös yksilöllistä työtä: kotikäyntejä, ohjausta ja neuvontaa sekä asiakkaiden verkostojen kanssa tehtävää gerontologista muutostyötä, jonka tavoitteena on vahvistaa hyvinvointia, lisätä toimintakykyä ja ehkäistä sosiaalisia ongelmia.

ELINVOIMA	TP 2024	TA+MUUT. 2025	TA 2026	Ero%	SV 2027	SV 2028
TOIMINTATUOTOT	121 086	73 480	224 000	204,8	74 000	74 000
TOIMINTAKULUT	-861 483	-1 504 780	-1 658 338	10,2	-1 792 261	-1 829 647
TOIMINTAKATE	-740 397	-1 431 300	-1 434 338	0,2	-1 718 261	-1 755 647
TILIKAUDEN TULOS	-740 397	-1 431 300	-1 434 338	0,2	-1 718 261	-1 755 647

Maaseututoimi

Päijät-Hämeen maaseutuhallinnon yhteistoiminta-alue hoitaa Kärkölen kunnan maaseutuelinkeinoviranomaistehtävät. Maaseutuhallinnon toimipaikat sijaitsevat Asikkalan ja Sysmän kunnanvirastoilla.

Palvelusuunnitelman kuvaus

Maaseutuhallinto vastaa maaseutualueiden kehittämisestä ja kunnan maa- ja metsätilojen hoitamisesta. Vuonna 2025 Kärkölässä on 125 maatalouden tukia saanutta tilaa. Tilojen määrä on pienentynyt viidessä vuodessa viidellätoista (15). Viljellyimmät kasvit maaseutuhallinnon yhteistoiminta-alueella ovat rehunurmi, kaura, ohra sekä kevävehnä.

Seuraavassa taulukossa esitetään maataloushallinnon suoritettietoja vuosilta 2020–2025

	TA 2020	TA 2021	TA 2022	TA 2023	TA 2024	TA 2025
Tukitilat	135	133	131	130	130	125
Maksetut tuet (miljoonaa euroa)	5,10	5,0	5,0	5,2	5,0	4,8

Keskeiset toiminnan linjaukset ja muutokset suunnitteluvuosille

Suurin osa koko maakunnan yhteistoiminta-alueen viljelijöistä kuuluu ikäryhmään 50–64 vuotta ja sen jälkeen suurin ikäryhmä on yli 65-vuotiaat. Viljelijöiden ikääntyminen voi jo suunnitteluvuosien aikana vaikuttaa tilojen ja tuotannon määriin myös Kärkölen kunnassa.

Epävakaan maailmantilanteen takia maatalojen varautumiseen ja poikkeustilanteiden hallintaan kiinnitetään huomiota ja vuonna 2026 järjestetään kohdennettua koulutusta asepalveluksesta vapautetuksi määritellyille maatalouslomittajille.

Yksityistiet

Yksityistietoimessa panostetaan neuvontaan yksityisteiden tiekuntien hallinnon ja toimintaedellytysten muutostilanteessa. Tekninen lautakunta käsittelee ja jakaa yksityistieavustukset.

MAASEUTUTOIMI	TP 2024	TA+MUUT. 2025	TA 2026	Ero%	SV 2027	SV 2028
TOIMINTATUOTOT	22 518	30 910	30 910	0,0	30 910	30 910
TOIMINTAKULUT	-67 246	-52 710	-52 710	0,0	-53 764	-54 839
TOIMINTAKATE	-44 729	-21 800	-21 800	0,0	-22 854	-23 929
TILIKAUDEN TULOS	-44 729	-21 800	-21 800	0,0	-22 854	-23 929

Kärkölen Lämpö Oy

Kärkölen Lämpö Oy tuottaa kaukolämpöä edullisesti, mutta liiketaloudellisesti kannattavalla hinnalla. Yhtiöstä 75 % on Kärkölen kunnan omistuksessa, 20 % kuuluu Nivos Oy:lle, joka vastaa operatiivisesta johtamisesta, ja 5 % omistaa lämmöntuotannosta vastaava Loimua Oy.

Yhtiön hallituksessa on kaksi Kärkölen kunnan edustajaa sekä yksi edustaja Nivokselta ja Loimualta. Hallituksen puheenjohtaja on kunnan edustaja, ja toimitusjohtajana toimii Nivoksen edustaja oman toimen ohella.

Kaukolämpö tuotetaan uusiutuvasta polttoaineesta Koskisen Oyj:n levyteollisuuden prosessilämmön sivutuotteena. Suurin asiakas on Kärkölen kunnan kiinteistötoimi, mutta asiakkaina on myös yksityistalouksia Järvelän keskusta-alueella. Vuokkoharjun lämpövoimala ja siihen liittyvä kaukolämpöverkosto ovat erillistä, kunnan hallinnoimaa toimintaa.

Palvelusuunnitelman kuvaus

Kärkölen Lämpö Oy ostaa uusiutuvalla polttoaineella tuotettua kaukolämpöä Loimua Oy:ltä ja myy sitä edelleen kunnan kiinteistöille sekä yksityisille asiakkaille. Yhtiön operatiivisesta toiminnasta vastaa Nivos Oy.

Keskeiset toiminnan linjaukset ja muutokset suunnitteluvuosille

Kärkölen Lämpö Oy jatkaa toimintaansa pääpiirteissään edellisten vuosien tapaan. Kaukolämpöverkon laajennuksia ei ole valmistelussa. Kärkölen Lämmön varautuminen poikkeusolosuhteisiin on hyvällä tasolla. Kärkölen lämmön talous on tasapainossa. Toiminnassa ei ole pyritty voitonjakoon vaan kohtuulliseen hinnoitteluun. Hintoissa on ollut korotuspaineita polttoaineiden hintojen vuoksi, mutta hinnankorotuspaineet on vähentyneet aiempien korotusten sekä polttoaineen hintojen tasaantumisen myötä.

Sivistys- ja hyvinvointilautakunta

Sivistys- ja hyvinvointilautakunta toimii sivistystoimen monijäsenisenä toimielimenä. Toimialan asiat lautakunnalle valmistelee sivistysjohtaja.

Palvelusuunnitelman kuvaus

Kärkölen kunta tuottaa itse sivistystoimen palvelut lukuun ottamatta kirjastotoimen johdon palveluita (palvelut siirtyvät Kärkölen kunnan tuottamiksi 1.8.2026 alkaen) ja kirjaston aineistokannan käsittelyyn yhteisenä kokonaisuutena liittyviä palveluja.

Sivistystoimen palveluilla tuetaan ja annetaan laaja-alaista ja monipuolista hoitoa, kasvatusta ja opetusta lapsille ja nuorille. Lisäksi tarjotaan hyvinvointipalveluja kuntalaisille heidän hyvinvointinsa edistämiseksi sekä luodaan edellytyksiä sosiaaliselle kasvulle ja yhteistyössä toimimiselle. Sivistyspalvelut huolehtivat laadukkaasti varhaiskasvatuksen, perusopetuksen, muiden kasvatus- ja opetuspalveluiden sekä hyvinvointipalvelujen järjestämisestä lainsäädännön edellyttämällä tavalla.

Sivistys- ja hyvinvointilautakunta toimii myös ehkäisevän päihdetyön tehtävistä vastaavana toimielimenä sekä hyvinvoinnin ja terveyden edistämisestä vastaavana viranomaisena. Lautakunta vastaa kunnan hyvinvointikertomuksen valmistelusta. Lautakunta koordinoi kunnassa yhteistyötä vaikuttamistoimielinten kanssa.

Keskeiset toiminnan linjaukset ja muutokset suunnitteluvuosille

Sivistystoimi tulee sopeuttamaan palvelutuotannon kustannuksia asiakasmäärän kehityksen mukaan. Sivistystoimi tulee tavoittelemaan tuottojen kasvattamista Huovilan puiston ja uimahallin palveluissa. Sivistystoimi tulee hyödyntämään koulun, liikuntahallin, nuorisotalon sekä Opintien tiloja kuntalaisten laajan hyvinvoinnin kehittämiseksi.

SIVISTYS- JA HYVINVOINTITOIMIALA	TP 2024	TA+MUUT. 2025	TA 2026	Ero%	SV 2027	SV 2028
TOIMINTATUOTOT	484 369	557 330	520 506	-6,6	502 806	502 806
TOIMINTAKULUT	-9 397 147	-9 350 160	- 9 375 710	0,3	-9 610 544	-9 825 752
TOIMINTAKATE	-8 912 778	-8 792 830	- 8 855 204	0,7	-9 107 738	-9 322 946
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-60 778	-60 310	-60 310	0,0	-60 310	-60 310
TILIKAUDEN TULOS	-8 973 556	-8 853 140	- 8 915 514	0,7	-9 168 048	-9 383 256

Valtuustotason sitovat tavoitteet

Strategiaohjaus	Toiminnallinen tavoite	Mittari	Vastuu
Laadukkaat palvelut	Ehkäistään koulupudokkuutta ja nostetaan koulutustasoa vahvistamalla oppilaiden kiinnittymistä kouluun ja koulutukseen. Oikea-aikaiset ja oikein kohdennetut tukitoimet esi- ja perusopetuksessa sekä olemassa olevien resurssien oikein kohdentaminen huomioiden tehostetun henkilökohtaisen oppilaanohjauksen. Peruskoulun suorittaneiden oppivelvollisten ohjaus ja valvonta asuinkunnan toimesta. Jatkokoulutusmahdollisuuksista tiedottaminen, neuvonta ja ohjaus oppivelvollisuuden suorittamisen jälkeen.	Perusopetuksen päättötodistuksen saaneiden %-osuus peruskoulun päättävästä ikäluokasta. Toisen asteen opiskelupaikan saaneiden %-osuus peruskoulun päättäneistä. Taso 1 100 % Taso 2 ≥ 90 % Taso 3 < 90 %	Rehtori, varhaiskasvatuspäällikkö, opetushenkilöstö ja sivistysjohtaja
Terveys- ja turvallisuus	Vähennetään koulukiusaamista ja vahvistetaan lasten ja nuorten turvallisuuden tunnetta kouluyhteisössä. Kaveritaitojen vahvistaminen, lasten ja oppilaiden osallisuuden vahvistaminen, kodin ja koulun välisen yhteistyö ja vuorovaikutuksen vahvistaminen, KivaKoulu -toimintamallin systemaattinen vahvistaminen, varhaiskasvatuksessa PiKi-, Huomaa hyvä- ja Seikkaillen Päijät-Hämeessä- materiaalien systemaattinen käyttö sekä laadukkaiden kasvatus- ja opetuspalvelujen tuottaminen sisältäen riittävän opiskeluhoollon. Lapsivaikutusten arvioinnin hyödyntäminen palveluja suunniteltaessa.	KivaKoulu-tilannekartoituksen tulokset, Mitä kuuluu? -kyselyn tulokset, oppilaskunnan jäsenten kuuleminen, PiKi-, Huomaa hyvä- ja Seikkaillen Päijät-Hämeessä-materiaalien käyttöön liittyvä vaikuttavuus sekä kodin ja koulun välisen yhteistyön toteuma. Taso 1 Koulukiusaamisen määrä on vähentynyt edellisen lukuvuoden tasosta. Taso 2 Tavoitetaso + 1 % Taso 3 Tavoitetaso ≥ 2 %	Rehtori, varhaiskasvatuspäällikkö, kasvatus- ja opetushenkilöstö, hyvinvointipalvelujen henkilöstö ja sivistysjohtaja

Terveys- ja turvallisuus	Vahvistetaan vanhemmuutta ja perheiden hyvinvointia tarjoamalla tukea, tietoa ja yhteisöllisyyttä eri elämäntilanteissa oleville perheille. Kodin ja varhaiskasvatuksen sekä kodin ja koulun välisen kasvatuskumppanuuden vahvistaminen. Perheohjaaja järjestää lapsiperheille kohdennettua ryhmätoimintaa sekä tarjoaa yksilöllistä ohjausta.	Käytetyt resurssit ja niiden määrä. Suunnitelmallisen yhteistyön toteutuminen eri yhteistyötasoilla. Lasten ja nuorten kokema hyvinvoinnin kehitys (kouluterveyskyselyn tulokset). Lapsiperhepalvelujen tilannekatsaus, huostaanottoanalyysi ja kuntakortti. Seudullisesti toteutettujen, huoltajille kohdennettujen arviointikyselyjen tulokset ja vastausprosentit. Käyntikertamäärät perheohjauksen palveluissa. Taso 1 Vanhemmuutta ja perheiden hyvinvointia tukevien toimenpiteiden määrä on kasvanut vuoden 2025 tasosta. Taso 2 Vertailutiedot ovat pysyneet vuoden 2025 tasolla. Taso 3 Toimenpiteiden määrä on vähentynyt vuoden 2025 tasosta.	Rehtori, varhaiskasvatuspäällikkö, kasvatusta ja opetushenkilöstö, hyvinvointipalvelujen henkilöstö ja sivistysjohtaja
Terveys- ja turvallisuus	Tavoitetaan syrjäytymisvaarassa olevat henkilöt ja tuetaan heidän hyvinvointiaan ohjaamalla heidät tarkoituksenmukaisesti palveluihin ja yhteisöihin. Laadukkaiden kasvatusta ja opetuspalvelujen tuottaminen sisältäen riittävän opiskeluolosuhteiden.	Tapahtumien ja harrastusten määrä sekä osallistujamäärät, lasten ja nuorten kuulemistilaisuuksien ja kyselyiden toteutusaste, osallistuvan budjetoinnin ja asiakasraatin osallistujamäärät, osallistujilta kerätty palaute, Ohjaamo/Kohtaamo-toiminnassa asiointien määrä	Kasvatusta ja opetushenkilöstö, hyvinvointipalvelujen henkilöstö, perheohjaaja, varhaiskasvatuspäällikkö ja sivistysjohtaja

	Tapahtumien ja harrastusten määrä sekä osallistujamäärät, lasten ja nuorten kuulemistilaisuuksien ja kyselyiden toteutusaste, osallistuvan budjetoinnin ja asiakasraatien osallistujamäärät, osallistujilta kerätty palaute, Ohjaamo/ Kohtaamo-toiminnassa asioineiden määrä vuositasolla, asiakaspalautteet, tehtyjen toimenpiteiden toteuma, matalan kynnyksen palveluiden ja kohtaamispaikkojen kävijämäärät, syrjäytymisvaarassa olevien määrä vrt. tavoitetut nuoret vuositasolla, eteenpäin ohjattujen nuorten määrät toimenpidetasolla, nuorilta kerätty palaute toiminnan vaikuttavuudesta, viestinnän ja tiedottamisen määrä ja tavoitavuus. Tehostetaan moniammatillista yhteistyötä esimerkiksi koulun, nuorisopalveluiden, työvoimapalveluiden, toisen asteen oppilaitosten ja sote-palveluiden välillä. Kehitetään etsivää nuorisotyötä ja nuorten työpajatoimintaa vastaamaan entistä paremmin kohderyhmän tarpeita ja varmistetaan palveluiden jatkuvuus. Perheohjauksen palvelujen näkyväksi tekeminen, erilaisten ryhmien järjestäminen ja yksilöllinen perheohjaus. Moniammatillinen yhteistyö ja verkostot, esim. Perhekeskustiimi-malli.	vuositasolla, asiakaspalautteet, tehtyjen toimenpiteiden toteuma, matalan kynnyksen palveluiden ja kohtaamispaikkojen kävijämäärät, syrjäytymisvaarassa olevien määrä vrt. tavoitetut nuoret vuositasolla, eteenpäin ohjattujen nuorten määrät toimenpidetasolla, nuorilta kerätty palaute toiminnan vaikuttavuudesta, viestinnän ja tiedottamisen määrä ja tavoitavuus. Taso 1 Tapahtumien ja harrastusten määrä on lisääntynyt vuoden 2025 vastaaviin määriin verrattuna. Toimenpiteillä saavutettavien suhteellinen osuus syrjäytymisvaarassa olevien arvioidusta kokonaismäärästä on kasvanut sekä heidän ohjaamisensa palvelujen piiriin on tehostunut verrattuna vuoden 2025 vastaaviin tietoihin. Taso 2 Edellä mainitut vertailutiedot ovat pysyneet vuoden 2025 tasolla. Taso 3 Edellä mainitut vertailutiedot ovat heikentyneet vuoden 2025 tasolta.	
--	---	---	--

Terveys ja turvallisuus	Edistetään terveellisiä elintapoja ja mielen hyvinvointia vahvistamalla lasten ja nuorten arjen hyvinvointia sekä ehkäisemällä haitallisia käyttäytymismalleja. Ehkäisevän työ palvelupolut ovat koottuna kunnan kotisivuilla, jaetaan tietoa ja viestitään kuntalaisille terveellistä elintavoista ja mielen hyvinvoinnin teemoista, tarjotaan elintapaohjausta yksilö- ja ryhmätapaamisissa sekä osana liikuntaneuvonnan tapaamisia, kehitetään MOVE-polku, aktivoidaan lapsia ja nuoria välitunti- ja koulumatkaliikuntaan sekä vapaa-ajalla tapahtuvaan liikuntaan.	Toteutuneet toimenpiteet ja niiden määrä, osallistujamäärät, viestinnän määrä ja tavoitettavuus sekä oppilaiden kokema terveydentila (%). Sapere-ruokakasvatusmenetelmän käyttäminen ja Nykytila.fi-arvioinnin tulokset. Taso 1 Toteutuneiden toimenpiteiden määrä ja toimenpiteillä saavutettavien suhteellinen osuus kuntalaisista on kasvanut, heidän ohjaamisensa palvelujen piiriin on tehostunut verrattuna vuoden 2025 vastaaviin tietoihin sekä oppilaiden kokema terveydentila on parantunut vuoden 2025 tasosta. Taso 2 Edellä mainitut vertailutiedot ovat pysyneet vuoden 2025 tasolla. Taso 3 Edellä mainitut vertailutiedot ovat heikentyneet vuoden 2025 tasolla.	Hyvinvointikoordinaattori, rehtori, kasvatus- ja opetushenkilöstö, hyvinvointipalvelujen henkilöstö, perheohjaaja, varhaiskasvatuspäällikkö, sivistysjohtaja ja hyvinvointityöryhmä
--------------------------------	--	---	--

Sivistystoimen hallinto

Palvelusuunnitelman kuvaus

Hallinnon tehtävänä on mahdollistaa ja tukea sivistystoimialan palveluiden tuottaminen.

Sivistys- ja hyvinvointilautakunta toimii sivistystoimen monijäsenisenä toimielimenä. Toimialan asiat lautakunnalle valmistelee sivistysjohtaja.

Sivistys- ja hyvinvointilautakunnalla on talous- ja kehittämisvastuu omasta toimialastaan. Sivistys- ja hyvinvointilautakunta vastaa 31.7.2026 saakka kirjastopalveluista ainoastaan osittain, koska kirjasto on edelleen yhteinen Hollolan kunnan kanssa. Kehittämisvastuu kirjaston toiminnasta on kuitenkin sivistys- ja hyvinvointilautakunnalla. Hollolan kunnan hyvinvointivaliokunnalla on edelleen hallinnollinen vastuu Kärkölän kirjastosta. Kirjastopalvelujen johdon palvelut sekä kirjaston aineistokannan käsittelyn yhteisenä kokonaisuutena siihen liittyvine seuranta, laskutus ja perintätoimineen ostetaan Hollolan kunnalta ja aineisto on yhteisöllisesti seutukirjaston käytössä. 1.8.2026 alkaen Kärkölä alkaa tuottamaan kirjastopalvelunsa itsenäisesti osana Päijät-Hämeen Lastu-kirjastoja.

Yleishyödyllisten yhdistysten avustaminen vuosittain on sivistys- ja hyvinvointilautakunnan tehtävä. Avustusmääräraha 21.000 euroa sisältyy sivistys- ja hyvinvointilautakunnan talousarvioon.

Keskeiset toiminnan linjaukset ja muutokset suunnitteluvuosille

Hallinnon tehtävänä on mahdollistaa ja tukea toimialan palvelujen tuottamista ja niiden aktiivista kehittämistä suunnitteluvuosina.

7000 SIVISTYSTOIMI HALLINTO JA HYVINVOINTI	TP 2024	TA+MUUT. 2025	TA 2026	Ero%	SV 2027	SV 2028
TOIMINTATUOTOT	0	480	480	0	480	480
TOIMINTAKULUT	-244 212	-243 040	-284 454	17	-244 082	-249 960
TOIMINTAKATE (NETTO)	-244 212	-242 560	-283 974	17,1	-243 602	-249 480
TILIKAUDEN TULOS	-244 212	-242 560	-283 974	17,1	-243 602	-249 480

Kasvatus ja opetus

Palvelusuunnitelman kuvaus

Kasvatuksen ja opetuksen vastuualueelle kuuluvat varhaiskasvatus, perusopetus sekä muut kasvatus- ja opetuspalvelut.

Keskeiset toiminnan linjaukset ja muutokset suunnitteluvuosille

Kasvatus- ja opetuspalvelut tulevat aktiivisesti kehittämään palvelujaan suunnitteluvuosina ottaen huomioon asiakasmäärän kehityksen. Kasvatus- ja opetuspalvelut hyödyntävät olemassa olevia tiloja tarkoituksenmukaisella tavalla.

Varhaiskasvatus

Palvelusuunnitelman kuvaus

Varhaiskasvatuksen tehtäväalueeseen kuuluvat varhaiskasvatus ja varhaiserityiskasvatus päiväkodissa, esiopetuksessa ja perhepäivähoidossa. Lisäksi tehtäväalueeseen kuuluvat varhaiskasvatuksen hallinto, yksityisen hoidon tuki ja sen kunnallinen lisä sekä lasten kotihoidon tuki. Vuorohoitopalvelu tuotetaan yhdessä Hollolan kunnan kanssa.

Varhaiskasvatuksen tehtävänä on tarjota lapsiperheille turvallinen hoitomuoto, joka mahdollistaa vanhempien työssä käymisen ja opiskelun sekä edistää lapsen tervettä kasvua, kehitystä ja oppimista. Tällä tavalla tuemme perheitä heidän toivomallaan tavalla ja edistämme perheiden hyvinvointia.

Varhaiskasvatus on osallistavaa, lapsen ja perheen tarpeet huomioon ottavaa, tavoitteellista toimintaa, jota toteutetaan kehitykselle ja oppimiselle suotuisassa, turvallisessa ja terveellisessä toimintaympäristössä. Se perustuu kasvatusyhteistyöhön ja yhteisölliseen toimintaan, jossa lapsen huoltajat ja lähiaikuiset tukevat lapsen kasvua ja kehitystä. Tässä työssä perheohjaaja toimii kasvatuksen sekä vanhemmuuden tukemisen ja kehittämisen asiantuntijana varhaiskasvatussyksiköissä (perhepäivähoito, päiväkotitoimi ja esiopetus). Varhaiskasvatuspalveluja uudistetaan kehittämällä toimintatapoja ja toimintaympäristöä varhaiskasvatustavan, valtakunnallisen ja paikallisen varhaiskasvatussuunnitelman perusteiden periaatteiden mukaisesti.

Perusopetus

Palvelusuunnitelman kuvaus

Perusopetuksen tavoitteena on monipuolisen ja laaja-alaisen sivistyksen antaminen lapsille ja nuorille uusia toimintatapoja, opetusmateriaaleja ja oppimisympäristöä hyödyntäen sekä tukea ja edistää heidän kasvuaan ja kehitystään. Päämääränä on, että jokainen peruskoulun päättävästä ikäluokasta saavuttaa perusopetuksen päättötodistuksen. Tiedon ja osaamisen rinnalla opetus- ja kasvatustehtävä edistää kasvavan lapsen ja nuoren elämänhallintaa ja vuorovaikutustaitoja sekä arvopohjan ja tunne-elämän kehittymistä sekä syrjäytymisen ehkäisyä sekä kasvattaa ottamaan vastuun ympäristöstään kansainvälistyvässä maailmassa.

Palvelu sisältää perusopetuksen huomioiden tehostetun henkilökohtaisen oppilaanohjauksen ja opiskeluhoitoon sekä kasvatuskumppanuuden huoltajien kanssa.

Muut kasvatus- ja opetuspalvelut

Palvelusuunnitelman kuvaus

Palvelu luo edellytykset kuntalaisten osallistumiselle vapaan sivistystyön palveluihin.

Palvelu sisältää ostopalvelujen ja kuntaosuuksien korvaukset Lahden kaupungin hallinnoimalle Wellamo -opistolle, yliopistokeskuksen Kärkölän kuntaosuuden sekä musiikkiopetusta järjestäville tahoille (Lahden konservatorio, Lahden musiikkiopisto, Riihimäen musiikkiopisto) maksettavat korvaukset.

Kasvatus- ja opetus vastuualue yhteensä

7010 KASVATUS JA OPETUS	TP 2024	TA+MUUT. 2025	TA 2026	Ero%	SV 2027	SV 2028
TOIMINTATUOTOT	307 539	331 000	316 526	-4,4	316 526	316 526
TOIMINTAKULUT	-7 646 552	-7 577 190	-7 590 151	0,2	-7 822 712	-7 999 175
TOIMINTAKATE (NETTO)	-7 339 013	-7 246 190	-7 273 625	0,4	-7 506 186	-7 682 649
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-40 484	-60 310	-60 310	0,0	-60 310	-60 310
TILIKAUDEN TULOS	-7 379 497	-7 306 500	-7 333 935	0,4	-7 566 496	-7 742 959

Hyvinvointipalvelut

Palvelusuunnitelman kuvaus

Hyvinvointipalvelujen vastuualue sisältää kirjastopalvelut, kulttuuripalvelut, nuorisopalvelut ja liikuntapalvelut. Palveluja järjestettäessä otetaan huomioon keskeisesti kuntalaisten terveyden ja hyvinvoinnin edistämisen näkökulma.

Keskeiset toiminnan linjaukset ja muutokset suunnitteluvuosille

Hyvinvointipalvelut tulevat tavoittelemaan tuottojen kasvattamista Huovilan puiston ja uimahallin palveluissa suunnitteluvuosina. Hyvinvointipalvelut tulevat hyödyntämään uusia tiloja ja myös Opintien tiloja kuntalaisten laajan hyvinvoinnin kehittämiseksi.

Kirjastopalvelut

Palvelusuunnitelman kuvaus

Kirjaston tehtävä on vastata ensisijaisesti kärköläläisten tiedon, itsensä kehittämisen ja virkistymisen tarpeisiin kehittämällä kirjastoa monipuolisena ja kaikkien tavoitettavissa olevana palveluverkostona. Palvelut tuotetaan 31.7.2026 saakka yhdessä Hollolan kunnan kanssa. Kirjastopalveluissa työskentelee päätoiminen kirjastovirkailija.

Hollolan kirjaston osana Kärkölän kirjasto on mukana seudullisen kirjastoyhteistyön kehittämisessä. Tähän liittyy myös työyhteisön osaaminen, uudistuminen ja koulutus. Palvelujen kustannustehokkuus nähdään osana talouden ja resurssien hallintaa.

1.8.2026 alkaen Kärkölä alkaa tuottamaan itsenäisesti kirjastopalvelunsa osana Päijät-Hämeen Lastu-kirjastoja ja on osaltaan kehittämässä seudullista kirjastoyhteistyötä.

Kulttuuripalvelut

Palvelusuunnitelman kuvaus

Kulttuuripalvelut tukevat kunnassa harjoitettavaa kulttuuritoimintaa, vaalivat kotiseutuperinnettä ja järjestävät kulttuuritapahtumia yhteistyössä kolmannen sektorin kanssa. Kirjastopalvelut ovat keskeisiä kulttuuripalveluja.

Huovilan puistolla on merkittävä asema Kärkölän kulttuuritoimessa ja matkailukohteena. Puistossa järjestetään kesäisin erilaisia tapahtumia ja näyttelyitä kaikenikäisille. Kesäkuun toisena sunnuntaina vietetään Kärkölä-päivää ja syyskuun viimeisenä perjantaina on Valon ja musiikin ilta. Sivistus- ja hyvinvointilautakunnalla on vastuu tapahtumien järjestämisessä. Kolmas sektori ja vapaaehtoiset kuntalaiset ovat aktiivisesti mukana tapahtumien ideoinnissa.

Kulttuuriavustukset yhdistyksille jakaa sivistys- ja hyvinvointilautakunta. Se päättää myös vuosittain kunnan kulttuuripalkinnon saajasta.

Nuorisopalvelut

Palvelusuunnitelman kuvaus

Nuorisopalvelujen tehtävänä on edistää lasten ja nuorten hyvinvointia yhteistyössä eri sidosryhmien kanssa. Tavoitteina ovat monipuoliset ennaltaehkäisevät nuorisotyön muodot, nuorisotakuun edistäminen sekä nuorten osallisuuden vahvistaminen. Nuorisopalvelut järjestävät muun muassa avointa nuorisotalotoimintaa Järvelän Nuokulla, loma-aikojen toiminnan suunnittelua ja toteutusta, erilaisia retkiä, leirejä ja tapahtumia,

pienryhmätoimintaa, koulunuorisotyötä, Nuorisovaltuuston toimintaa sekä pääasiallisesti valtionavustuksen turvin toteutettavaa etsivää nuorisotyötä ja nuorten työpajatoimintaa. Etsivä nuorisotyö tarjoaa neuvontaa ja ohjausta alle 29-vuotiaille kärköläisille nuorille. Etsivän nuorisotyön tehtävänä on tavoittaa tuen tarpeessa olevat nuoret ja auttaa heidät sellaisten palvelujen ja muun tuen piiriin, joilla edistetään heidän kasvuaan, itsenäistymistä, osallisuutta yhteiskuntaan ja muuta elämänhallintaa sekä pääsyä koulutukseen ja työmarkkinoille. Etsivä nuorisotyö on erityisnuorisotyötä, jonka tavoitteena on olla läsnä nuorten keskuudessa ja tarjota mahdollisuus turvalliseen ja luottamukselliseen aikuiskontaktiin. Etsivä nuorisotyö on nuorelle vapaaehtoista ja maksutonta ja se perustuu nuoren kanssa tehtävään yhteistyöhön.

Nuorten työpajatoiminnan tehtävänä on parantaa nuoren valmiuksia päästä koulutukseen ja suorittaa koulutus loppuun sekä päästä avoimille työmarkkinoille tai muuhun tarvitsemaansa palveluun. Tarkoituksena on parantaa nuorten elämänhallintataitoja sekä edistää heidän kasvuaan, itsenäistymistä ja osallisuutta yhteiskuntaan henkilökohtaisen valmennussuunnitelman mukaisesti.

Sivistys- ja hyvinvointilautakunta jakaa nuorisojärjestöjen avustukset.

Liikuntapalvelut

Palvelusuunnitelman kuvaus

Liikuntapalvelujen tehtävänä on luoda edellytyksiä kansalaisten liikunnalle kehittämällä paikallista ja alueellista yhteistyötä sekä terveyttä edistävää liikuntaa, tukemalla kolmannen sektorin toimintaa, tarjoamalla liikuntapaikkoja sekä järjestämällä liikuntaa ottaen huomioon erityisryhmät.

Liikuntapalveluksessa työskentelee kolme (3) työntekijää. He työskentelevät uimahallilla (2) ja liikuntahankekoordinaattorina.

Liikuntapaikkojen ylläpidon kustannukset sisältyvät talousarvioon. Tekninen toimen vastuualueella on tuottaa sivistys- ja hyvinvointilautakunnan tilauksen mukaan liikuntapaikkojen ylläpito ja kunnostaminen.

Liikuntapalvelujen painopistealueena on terveysliikunta. Terveysliikunnan tavoitteena on vähentää terveydenhuoltomenoja. Sen avulla asiakasta pyritään vastuuttamaan enemmän omasta terveydentilastaan. Tulevaisuuden uhkakuvana on esimerkiksi 2-tyyppin diabeteksen lisääntyminen. Se on elintapasairaus, joka aiheuttaa yhteiskunnalle huomattavia kustannuksia ja on ehkäistävissä elämäntapaa muuttamalla.

Kuntalaisten aktiivisuutta liikkumiseen tai liikunnanjärjestämiseen palkitaan vuosittain Kunnon kuntalainen – palkinnolla, ja lisäksi palkitaan vuosittain menestyneitä urheilijoita.

Sivistys- ja hyvinvointilautakunta jakaa liikuntaseurojen avustukset.

Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen

Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen on kunnan lakisääteinen tehtävä, jonka tavoitteet perustuvat kuntastrategiaan. Se on keskeinen keino vaikuttaa kuntalaisten hyvinvointiin, osallisuuteen ja turvallisuuteen, johon nykytilanteessa sisältyy myös arjen turvallisuus ja varautuminen.

Päijät-Hämeen hyvinvointialue vastaa sosiaali-, terveys- ja pelastustoimen palveluista alkaen 1.1.2023, ja kunnan keskeinen yhteistyökumppani HYTE-työssä on Päijät-Hämeen hyvinvointialue. Kunnan hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen on laaja-alaista ja poikkihallinnollista, ja suurin osa palveluista kohdistuu kuntalaisten hyvinvointiin kaikissa ikäryhmissä. Toiminnan kustannukset koostuvat pääosin palkoista ja asiantuntijapalkkioista. Kunta seuraa hyvinvoinnin tilaa hyvinvointikertomuksilla, laatii suunnitelmia ja osallistuu maakunnalliseen yhteistyöhön. Päätöksenteossa huomioidaan vaikutusten ennakoarviointi.

Kärkölä on ensimmäinen päijäthämäläinen UNICEF:n Lapsiystävällinen kunta -malliin hyväksytty kunta, joka tukee lasten oikeuksien toteutumista erityisesti heikoimmassa asemassa olevien lasten kohdalla. Mallin valmistelu kestää noin kaksi vuotta.

Hyvinvointipalvelut -vastuualue yhteensä

7500 HYVINVOINTIPALVELUT	TP 2024	TA+MUUT. 2025	TA 2026	Ero%	SV 2027	SV 2028
TOIMINTATUOTOT	176 831	225 850	203 500	-9,9	185 800	185 800
TOIMINTAKULUT	-1 506 383	-1 529 930	- 1 501 105	-1,9	-1 543 750	-1 576 617
TOIMINTAKATE	-1 329 553	-1 304 080	-1 297 605	-0,5	-1 357 950	-1 390 817
TILIKAUDEN TULOS	-1 349 847	-1 304 080	-1 297 605	-0,5	-1 357 950	-1 390 817

Ympäristölautakunta

Ympäristölautakunta on viranomaislautakunta, joka toimii kunnan rakennusvalvontaviranomaisena ja kunnan ympäristönsuojeluviranomaisena. Vastuualueittain tehtävät jakaantuvat rakennusvalvontaan ja ympäristönsuojeluun. Lisäksi ympäristölautakunta vastaa ympäristöterveydenhuollosta, jota hoitaa Päijät-Hämeen ympäristöterveys (Hollola).

Palvelusuunnitelman kuvaus

Ympäristölautakunta toimii rakentamislain tarkoittamana rakennusvalvontaviranomaisena ja järjestää viranomaispalvelut sekä huolehtii rakentamislain, rakennussuojelulain, eräistä naapurussuhteista annetun lain, kadun ja eräiden yleisten alueiden kunnossa- ja puhtaanapidosta annetun lain, pelastuslain, postilain sekä asuntojen korjaus-, energia- ja terveyshaitta-avustuksista annetun lain säännösten mukaan kunnalle kuuluvista lupa-, valvonta- ja muista viranomaistehtävistä.

Lautakunta toimii kuntien ympäristönsuojelun hallinnosta annetun lain tarkoittamana kunnan ympäristönsuojeluviranomaisena ja ulkoilulain tarkoittamana kunnan leirintäalueviranomaisena ja järjestää viranomaispalvelut sekä huolehtii luonnonsuojelulain, ulkoilulain, kemikaalilain, maastoliikennelain, vesiliikennelain, merenkulun ympäristönsuojelulain, vesilain, maa-aineslain, vesihuoltolain ja jätelain, pois lukien jätehuollon järjestämisen viranomaistehtävät, mukaan kunnalle kuuluvista lupa-, valvonta- ja muista viranomaistehtävistä.

Keskeiset toiminnan linjaukset ja muutokset suunnitteluvuosille

Viranomaistyön ohella toimintaan ei ole merkittäviä linjauksia. Muutoksena vuodelle 2026 on hallintosääntömuutoksista johtuva ympäristöterveydenhuollon siirtyminen kunnanhallituksen vastuulta ympäristölautakunnan vastuulle.

YMPÄRISTÖLAUTAKUNTA	TP 2024	TA+MUUT. 2025	TA 2026	Ero%	SV 2027	SV 2028
TOIMINTATUOTO	56 979	40 000	40 000	0,0	40 000	40 000
TOIMINTAKULUT	-229 854	-214 360	-231 136	7,8	-231 387	-236 869
TOIMINTAKATE	-172 875	-174 360	-191 136	9,6	-191 387	-196 869
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	-172 875	-174 360	-191 136	9,6	-191 387	-196 869

Valtuustotason sitovat tavoitteet

Strategiaohjaus	Toiminnallinen tavoite	Mittari	Vastuu
Talouden jatkuva suunnittelu ja seuranta	Ympäristölupataksan ja maa-ainestaksan tarkistus	Tarkistetut taksat otetaan käyttöön viimeistään 1.1.2027 lähtien	Ympäristösihteeri
Elinympäristöstä huolehtiminen	Ympäristöstrategian päivittäminen	Ympäristöstrategia päivitetty	Ympäristösihteeri
Alueiden, olosuhteiden ja kiinteistöjen kehittäminen	Uuden alueidenkäyttölain toimeenpano	Sähköinen lupapalvelu ja lupahakemuslomakkeet päivitetty uuden lain mukaisiksi	Rakennustarkastaja
Elinympäristöstä huolehtiminen	Vuosittainen ympäristökatselmus	Katselmus toteutettu	Ympäristösihteeri, Rakennustarkastaja

Ympäristönsuojelu

Ympäristönsuojeluun kuuluvat kunnan lakisääteiset ympäristönsuojelun lupa- ja valvontatehtävät.

Palvelusuunnitelman kuvaus

Ympäristönsuojelussa käsitellään ympäristöluvut, maa-ainesluvut, erilaiset ympäristönsuojelun ilmoitukset ja rekisteröinnit ja niiden valvonta. Ympäristönsuojelun tehtäviä ovat lisäksi muun muassa vesilain, vesihuoltolain ja jätelain valvonta, kunnan luonnonsuojelutehtävät ja ympäristönsuojelun yleinen kehittäminen ja edistäminen.

Keskeiset toiminnan linjaukset ja muutokset suunnitteluvuosille

Jatketaan kunnan ilmastosuunnitelman toimenpiteiden toteuttamista ja seurantaa. Talousarviossa on otettu huomioon vesiensuojelun edistäminen Porvoonjoen valuma-alueen ACWA LIFE -hankkeen sekä Vanajavesikeskuksen yhteistyön jatkamisen kautta. Vesihuoltoverkostoon liittymättömien kiinteistöjen yhteydenottoprojekti jatkuu vuonna 2026 ja projektia toteutetaan ArcGIS-ohjelman avulla.

YMPÄRISTÖNSUOJELU	TP 2024	TA+MUUT. 2025	TA 2026	Ero%	SV 2027	SV 2028
TOIMINTATUOTOT	27 305	15 000	15 000	0,0	15 000	15 000
TOIMINTAKULUT	-118 769	-114 280	-119 024	4,2	-121 246	-124 118
TOIMINTAKATE	-91 464	-99 280	-104 024	4,8	-106 246	-109 118
TILIKAUDEN TULOS	-91 464	-99 280	-104 024	4,8	-106 246	-109 118

Ympäristöterveydenhuolto

Palvelusuunnitelman kuvaus

Ympäristölautakunta vastaa yhteistyöstä ympäristöterveydenhuollon asioissa. Lautakunta koordinoi kunnassa Hollolan kunnan ympäristöterveyslautakunnalle kuuluvat asiat.

Sopimuksen mukaisesti Hollolan kunnan ympäristöterveyslautakunta toimii sopimuskuntien yhteisenä toimielimenä. Ympäristöterveydenhuollon keskeisenä tavoitteena on turvata kuntalaisille terveellinen elinympäristö sekä huolehtia eläinten terveydestä ja hyvinvoinnista. Toiminnalla on merkittävä rooli kansanterveyden edistämisessä. Päijät-Hämeen ympäristöterveys vastaa seuraavista tehtävistä; elintarvike- ja tupakkavalvonta, talous- ja uimaveden laadun valvonta, sisäilman ja muiden sisätilojen terveyshaittojen valvonta, eläinsuojelu- ja eläintautilvalvonta, ympärivuorokautisten kunnallisten eläinlääkäripalvelujen järjestäminen.

HYVINVOINNIN JA TERVEYDEN EDISTÄMINEN (YMPÄRISTÖTERVEYDENHUOLTO)	TP 2024	TA+MUUT. 2025	TA 2026	Ero%	SV 2027	SV 2028
TOIMINTAKULUT	-105 883	-125 500	-141 100	12,4	-143 922	-146 800
TOIMINTAKATE	-105 883	-125 500	-141 100	12,4	-143 922	-146 800
TILIKAUDEN TULOS	-105 883	-125 500	-141 100	12,4	-143 922	-146 800

Rakennusvalvonta

Rakennusvalvonnan vastuualue tuottaa kunnan lakisääteiset rakentamiseen liittyvät lupa- ja valvontatehtävät.

Palvelusuunnitelman kuvaus

Rakennusvalvonta valvoo rakentamisesta annettujen säännösten ja määräysten noudattamista sekä huolehtii myös kaavoituksen toteutumisesta lupia myöntäessään. Se luo edellytyksiä hyvälle elinympäristölle sekä edistää ekologisesti, taloudellisesti, sosiaalisesti ja kulttuurisesti kestävä kehitystä. Rakennusvalvonnassa neuvotaan ja ohjataan rakentamiseen liittyvissä asioissa.

Keskeiset toiminnan linjaukset ja muutokset suunnitteluvuosille

Vuonna 2026 voimaan tuleva uusi alueidenkäyttölaki ja rakennetun ympäristön tietojärjestelmän (RYTJ) käyttöönotto kohdistuvat suunnitelmavuosille ja ne edellyttävät muutosten seuraamista ja soveltamista rakennusvalvonnan käytäntöihin.

RAKENNUSVALVONTA	TP 2024	TA+MUUT. 2025	TA 2026	Ero%	SV 2027	SV 2028
TOIMINTATUOTOT	29 674	25 000	25 000	0,0	25 000	25 000
TOIMINTAKULUT	-111 085	-100 080	-112 112	12,0	-110 141	-112 751
TOIMINTAKATE	-81 411	-75 080	-87 112	16,0	-85 141	-87 751
TILIKAUDEN TULOS	-81 411	-75 080	-87 112	16,0	-85 141	-87 751

Tekninen lautakunta

Tekninen lautakunta toimii teknisen toimen monijäsenisenä toimielimenä, jolle on hallintosäännön mukaisesti jaettu tehtäväala. Toimialan asiat lautakunnalle valmistelee tekninen johtaja.

Palvelusuunnitelman kuvaus

Tekninen lautakunta tuottaa omalla tehtäväalueellaan laadukkaita ja taloudellisesti järkeviä palveluita ja toimintoja, asiakkaita tasapuolisesti kohdellen. Palvelutuotannossa pyritään hyödyntämään paikallista yrittäjyyttä sekä paikallisten seurojen palveluja.

Tekninen lautakunta vastaa Kärkölän Veden ja Vuokkoharjun lämpölaitoksen toiminnasta verkostoineen, asemakaava-alueella olevien teiden kunnossapidosta ja rakentamisesta, kunnan kiinteistöjen, viheralueiden, ulko- ja liikunta-alueiden kunnossapidosta, puhtaanapitopalvelujen tuottamisesta kunnan kiinteistöille sekä ruokahuollon palvelujen tuottamisesta koululle ja päiväkodille. Lisäksi tekninen lautakunta vastaa maankäytön suunnittelusta, sisältäen kaavoituksen ja katu- sekä puistosuunnittelun.

Keskeiset toiminnan linjaukset ja muutokset suunnitteluvuosille

Tekninen toimi pyrkii käytettävissä olevilla resursseilla tuottamaan riittävät peruspalvelut niin sisäisesti kuin ulkoisesti kuntalaisten käyttöön. Kiinteistöjen toimitilaohjelmaa edistetään, jotta saavutetaan laadukas ja taloudellisesti järkevä kiinteistöjen ylläpito. Kunnan ulkoalueiden ylläpitoa toteutetaan käytettävissä olevilla resursseilla siten, että voidaan tarjota toiminnallista ja viihtyisää ympäristöä kuntalaisille. Talousarvioon ja suunnitelmavuosille on tuotu keskeiseksi tavoitteeksi myös häiriötilannevarautumisen edistäminen. Maankäytön suunnittelua edistetään päivitettävänä olevan osayleiskaavan osalta. Kärkölän Veden osalta vastataan uuden vesihuoltolain vaatimuksiin, ja luodaan suunnitelma tulevien vuosien korjaustarpeista, korjausvelan taittamisesta ja kustannusten hillitsemisestä (esim. vuotovesisaneerausten jatkaminen).

TEKNINEN LAUTAKUNTA	TP 2024	TA+MUUT. 2025	TA 2026	Ero%	SV 2027	SV 2028
TOIMINTATUOTOT	6 931 557	6 637 610	6 574 989	-0,9	6 666 023	6 756 837
TOIMINTAKULUT	-5 541 559	-5 215 350	-5 101 841	-2,2	-5 264 769	-5 376 949
TOIMINTAKATE	1 389 998	1 422 260	1 473 148	3,6	1 401 254	1 379 888
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT	-232 254	-287 250	-327 250	13,9	-352 250	-352 250
VUOSIKATE	1 157 744	1 135 010	1 145 898	1,0	1 049 004	1 027 638
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-1 466 874	-1 584 690	-1 584 690	0,0	-1 584 690	-1 584 690
TILIKAUDEN TULOS	-309 129	-449 680	-438 792	-2,4	-535 686	-557 052

Valtuustotason sitovat tavoitteet

Strategiaohjaus	Toiminnallinen tavoite	Mittari	Vastuu
Kunnan laadukas HR – johtaminen ja sen kehittäminen	Teknisen toimen henkilöstöjohtamisen kehittäminen Teknisessä toimessa kehitetään esimiestyötä, organisaation resursseja, tiimimäisiä toimintatapoja sekä työhyvinvointia. Huolehditaan, että jokaisessa tiimissä on säännölliset palaverit, joissa toimintaa kehitetään.	Organisaatiossa mitataan henkilöstön työhyvinvointia. Nollatasona pidetään työhyvinvointikyselyn vuoden 2024 tilannetta. Taso 1 Työkyky on parantunut. Taso 2 Työkyky on pysynyt samana. Taso 3 Työkyky on heikentynyt.	Tekninen johtaja
Terveys- ja turvallisuus	Kiinteistöjen, vesihuollon ja varautumisen hallinta Kiinteistöjen, vesihuollon ja varautumisen tasoa ja ylläpitoa tehdään riskinarvioinnin ja käytettävissä olevien henkilöstö- ja taloudellisten resurssien perusteella kustannustehokkaasti. Kiinteistöjen kulurakennetta tavoitellaan edelleen vähennettävän. Vesilaitoksen verkostokartat päivitetään ja luodaan selkeä suunnitelma tulevien vuosien tarvittavista toimenpiteistä ja investointitasosta. Häiriötilannevarautumista parannetaan erityisesti sähkö-vesilaitosvarautumisen osalta	Toimintasuunnitelman toteutuminen Taso 1 Toimintasuunnitelman mukainen 1. toimenpide on toteutettu. Taso 2 Toimintasuunnitelman mukainen toiminta on aloitettu. Taso 3 Toimintasuunnitelma on tehty.	Tekninen johtaja
Terveys- ja turvallisuus	Teknisen toimen turvallisuuden kehittämistavoitteet Kunta seuraa turvallisuusaloitteiden määrää ja parannustoimien toteutusta.	Toteutetut turvallisuusparannukset Taso 1 saapuneista aloitteista toteutettu 90 %	Tekninen johtaja

	Kunta on varannut pienille turvallisuusparannuksille oman määrärahansa. Turvallisuusasioiden kehittäminen on ensisijaisen tärkeää liikenteen, ulkoalueiden ja kiinteistöjen kehittämisessä.	Taso 2 saapuneista aloitteista toteutettu 50 % Taso 3 saapuneista aloitteista toteutettu alle 50 %	
Laadukkaat palvelut	Siivous- ja ruokahuollon laatu Mitataan puhtaanapidon ja ruokahuollon asiakastytyväisyyttä. Puhtaanapito- ja ruokahuolto on keskeinen kuntalaisten hyvinvointiin ja terveyteen vaikuttava palvelu.	Lautaselta tulevan biojätteen määrä. Seurantajakso toteutetaan puolivuositain. Taso 1 Onnistuttu vähentämään 10 % vuoden 2024 tasosta. Taso 2 Pysynyt vuoden 2024 tasossa. Taso 3 Lisääntynyt vuoden 2024 tasosta.	

Tekninen suunnittelu

Vastuualue sisältää teknisen lautakunnan, hallinnon ja suunnittelun.

Palvelusuunnitelman kuvaus

Teknisen suunnittelun vastuualue vastaa Kärkölen kunnan maankäytön kokonaisvaltaisesta suunnittelusta. Vastuualueen tehtäviin kuuluu yleis- ja asemakaavoituksen ohjaus sekä luonnon ja rakennetun ympäristön arvojen yhteensovittaminen. Tekninen suunnittelu tukee kunnan strategisia tavoitteita ja varmistaa, että yhdyskuntarakenne kehittyy hallitusti, toimivasti ja kestävällä tavalla. Tekninen suunnittelu vastaa myös rakennetun kulttuuriympäristön säilyttämisestä ja kehittämisestä. Teknisen suunnittelun toimintaperiaate on luoda kestävä kehityksen periaatteita kunnioittaen kuntalaisille vaihtoehtoisia malleja asumiseen ja yrittämiseen, sekä tarjota monipuolista tonttitarjontaa.

Asemakaavoitus, kiinteistöjen ja kunnallistekniikan suunnittelu tehdään asukkaiden ja asiakkaiden tarpeisiin ja toiveisiin nojautuen huomioimalla suunnittelun edellyttämä vuorovaikutus henkilöstön ja viranomaistahojen kanssa. Vuorovaikutuksessa hyödynnetään asukastilaisuuksia ja Otakantaa.fi-palvelua.

Teknisessä suunnittelussa on varattu määräraha ja resurssit tulevien vuosien osayleiskaavoitusprosessin toteuttamiseksi. Henkilöstöresurssit kohdistuvat erityisesti konsulttityön ohjaukseen sekä suunnittelutehtäviin, ja vastuualueen kustannukset muodostuvat pääosin henkilöstön palkoista.

Keskeiset toiminnan linjaukset ja muutokset suunnitteluvuosille

Painopisteenä on ajantasaisen kaavoituksen edistäminen ja maankäytön suunnittelun tiivis yhteensovittaminen kunnan elinvoimapolitiikan kanssa. Kunnan kehittämistä jatketaan erityisesti taajama-alueilla, huomioiden esteettisyys, toiminnallisuus ja ympäristöarvot. Jatketaan osayleiskaavoitusprosessia kunnan keskeisille osille elinvoimaisuuden ja kehittymisen takaamiseksi.

9000 TEKNINENSUUNNITTELU	TP 2024	TA+MUUT. 2025	TA 2026	Ero%	SV 2027	SV 2028
TOIMINTATUOTOT	6 577	200	200	0,0	200	200
TOIMINTAKULUT	-285 648	-283 970	-297 620	4,8	-306 464	-313 448
TOIMINTAKATE	-279 071	-283 770	-297 420	4,8	-306 264	-313 248
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-415	-2 500	-2 500	0,0	-2 500	-2 500
TILIKAUDEN TULOS	-279 487	-286 270	-299 920	4,8	-308 764	-315 748

Kiinteistöt

Vastuualue sisältää rakennetut kiinteistöt, liikuntapaikat, Huovilan puiston, yleiset alueet ja kaava-alueilla sijaitsevat puistot, sekä matonpesupaikan hoitamisen.

Palvelusuunnitelman kuvaus

Kiinteistöpalvelujen tehtävä on huolehtia kunnan kiinteistöomaisuuden kunnosta oikein mitoitetuilla ja oikea-aikaisilla korjauksilla sekä huolehtia siitä, että tilojen käyttäjillä on päivittäin käytössään terveelliset ja turvalliset toimintatilat. Rakennuksia kunnan eri toimialojen käytössä on käyttötarkoituksen mukaan laskentatavasta riippuen 28 rakennusta. Kaksi rakennusta on leasing-sopimuksella vuokrattu Danske Bankilta. Lisäksi muutamia rakennuksia on vuokrattu ulkopuolisille vuokralaisille.

Liikunta-, virkistys- ja leikkipaikkojen turvallisen käytön takaavaa kunnossapitoa kohdennetaan erityisesti käyttäjäpalautteen ja käytettävissä olevan vähäisen resurssin mukaisesti.

Kiinteistötoimen palveluksessa työskentelee kiinteistönhoitaja ja puistopuutarhuri. Lisäksi ulkoaluetyöntekijän työpanoksesta osa jyvittyy katualueille ja osa puisto-/liikuntapaikka-alueille. Kiinteistötoimen palveluksessa työskentelee myös yksi vakituinen avustava työntekijä, noin 40 % työpanoksella.

Keskeiset toiminnan linjaukset ja muutokset suunnitteluvuosille

Toimitilaohjelma on hyväksytty marraskuussa 2024. Toimitilaohjelman tavoitteena on taloudellinen ja aikataulutettu kiinteistöjen kehitys-, korjaus- ja investointisuunnittelu siten, että kunnalla on käytettävänä riittävä ja tarpeellinen määrä hyvin hoidettuja ja toimivia kiinteistöjä. Toimitilaohjelman myötä kiinteistöjen hallintaa tullaan toteuttamaan ohjelmassa esitetyn mukaisesti, mikäli taloudelliset realiteetit sen sallivat.

Liikunta- ja virkistyspaikkojen osalta priorisoidaan jatkossa huolto- ja ylläpitotarvetta käyttöasteen mukaisesti. Huovilan puiston kunnostustyötä on tehty intensiivisesti kesät 2024 ja 2025, ja sitä jatketaan tavoitellen tilannetta, että pystyttäisi saamaan puistoon huoltovapaampi olosuhde ja osoittamaan vähäistä puistopuutarhurin resurssia vahvemmin myös muille puistoalueille.

9100 KIIENTEISTÖT	TP 2024	TA+MUUT. 2025	TA 2026	Ero%	SV 2027	SV 2028
TOIMINTATUOTOT	4 277 683	4 232 730	4 208 331	-0,6	4 274 031	4 341 046
TOIMINTAKULUT	-2 546 505	-2 200 340	-2 114 369	-3,9	-2 214 923	-2 260 744
TOIMINTAKATE	1 731 178	2 032 390	2 093 962	3	2 059 108	2 080 302
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-801 282	-771 650	-771 650	0	-771 650	-771 650
TILIKAUDEN TULOS	929 896	1 260 740	1 322 312	4,9	1 287 458	1 308 652

Liikenneväylät

Vastuualue sisältää kadut sekä muut tiet ja alueet.

Palvelusuunnitelman kuvaus

Liikenneväylien vastuualueen tavoitteena on varmistaa, että kunnan vastuulla olevat katu- ja tiealueet ovat ympäri vuoden turvallisessa ja asianmukaisessa kunnossa. Kärkölän kunnalla on hoidettavanaan noin 50 kilometriä katuja ja teitä, joista noin 75 % on päällystettyjä. Lisäksi kunta osallistuu joidenkin yksityisteiden kunnossapitoon tienhoitokuntien kautta.

Kunnossapidosta vastaa yksi vakituinen ulkoaluetyöntekijä, jonka työpanos jakautuu myös puisto- ja liikuntapaikkojen ylläpitoon. Kunnan tiealueiden talvikunnossapito toteutetaan ostopalveluna kolmelta eri urakoitsijalta. Lisäksi talvikunnossapitoon palkataan määräaikaiseen työsuhteeseen tarvittaessa lisätyövoimaa.

Yhdyskuntatekniikan päällikkö vastaa liikenneväylien toiminnan, suunnittelun ja kehittämisen ohjauksesta. Tekninen lautakunta jakaa talousarviossa päätetyt yksityistieavustukset hakemusten perusteella.

Keskeiset toiminnan linjaukset ja muutokset suunnitteluvuosille

Kunnossapidon laatua kehitetään erityisesti talvihoidon osalta, painottaen turvallisuutta ja kustannustehokkuutta. Katuverkon kuntoa seurataan säännöllisesti, ja päällysteiden uusimistarpeita priorisoidaan käytettävissä olevien resurssien mukaan. Yhteistyötä tienhoitokuntien kanssa kehitetään, ja yksityisteiden avustuskäytäntöjä tarkastellaan tarvittaessa. Työvoiman ja kaluston riittävyyttä arvioidaan vuosittain, erityisesti talvikauden osalta. Digitaalisten työkalujen käyttöä kunnossapidon suunnittelussa ja seurannassa lisätään.

9200 LIIKENNEVÄYLÄT	TP 2024	TA+MUUT. 2025	TA 2026	Ero%	SV 2027	SV 2028
TOIMINTATUOTOT	8 903	40 540	0	-100	0	0
TOIMINTAKULUT	-519 613	-486 340	-539 020	10,8	-575 188	-587 325
TOIMINTAKATE	-510 710	-445 800	-539 020	20,9	-575 188	-587 325
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-244 827	-228 720	-228 720	0	-228 720	-228 720
TILIKAUDEN TULOS	-755 537	-674 520	-767 740	13,8	-803 908	-816 045

Kärkölen Vesi

Kärkölen Vesi on kunnan muusta toiminnasta kirjanpidollisesti eriytetty taseyksikkö.

Palvelusuunnitelman kuvaus

Vesilaitoksen piirissä on vesijohtoverkon piirissä noin 3300 asukasta ja jätevesiviemärin piirissä noin 2500 asukasta eli noin 75 % Kärkölen kunnan asukkaista. Viime vuosina verkostoon pumpatun veden määrä on ollut keskimäärin n. 660m³ päivässä.

Vesihuoltolaitoksella on käytössään kolme vedenottamo, joista päävedenottamo on Korinlähteen vedenottamo. Talousveden laatua tarkkaillaan talousveden valvontatutkimusohjelman mukaisesti. Kärkölen Vedellä on vesijohtoverkostoa yhteensä noin 120 km. Laitoksella on sisäiset yhdysvesijohdot eri taajamien ja kylien välillä. Lappilan ja Marttilan kyliin sekä Kirkonkylän ja Järvelän taajaman välillä on kaikissa kahdet rinnakkaiset yhdysvesijohdot ja Kirkonkylällä paineenkorotusasema. Järvelän ylävesisäiliö paloi alkuvuodesta 2024. Uusi korvaava alavesisäiliö valmistuu vuonna 2026.

Kärkölen Veden jäteveden viemäriverkoston pituus on noin 70 km. Verkosto on toteutettu pääosin erillisjärjestelmänä siten, että jäte- ja hulevedet on viemäroity erikseen. Verkostossa on kuitenkin myös sekaviemäreitä, joiden eriyttäminen jäte- ja hulevesiverkostoiksi on tarpeen. Vanhoja betoniviemäreitä on saneerattu viime vuosina mm. sujuttamalla. Viemäriverkostossa on yhteensä 27 pumppaamoja. Jäteveden osalta siirtoviemäri Lahteen on valmistunut alkuvuodesta 2025. Kunnan vastuulla on kuitenkin verkoston hoito ja ylläpito. Siirtoviemäriyhteyden valmistuttua Kärkölen Veden jätevedenpuhdistamon toiminta on ajettu alas.

Kärkölen Veden tavoite on taata ja turvata toiminta-alueellaan häiriötön puhtaan juomaveden saanti, ja jätevesien asianmukainen johtaminen ja käsittely.

Kärkölen Veden teknisestä toiminnasta huolehtii kaksi vakituista työntekijää. Lisäksi yhdyskuntatekniikan päällikön tehtävä on ohjata vesilaitoksen toimintaa, suunnittelua ja kehitystä.

Keskeiset toiminnan linjaukset ja muutokset suunnitteluvuosille

Kärkölen Veden toimintaa kehitetään siten, että taataan nykyisille ja tuleville asiakkaille laadukas vesihuolto. Uuden vesihuoltolain vaatimuksiin vastataan, ja siten päivitetään verkostokartat, investointitarpeet ja tulevien vuosien kustannustasot. Lisäksi hulevesien hallintaa jatketaan verkostoinvestointien osalta ja hulevesimaksun käyttöönottoa valmistellaan. Lisäksi toiminta-alueella verkostoon kuulumattomien kiinteistöjen liittymisvelvoitetta edistetään yhdessä ympäristöviranomaisen kanssa.

Kärkölen Veden välttämätön ja keskeinen kehittämisen kohde on talouden tasapainottaminen mm. myyntituloja kasvattamalla.

9300 KÄRKÖLÄN VESI	TP 2024	TA+MUUT. 2025	TA 2026	Ero%	SV 2027	SV 2028
TOIMINTATUOTOT	1 514 727	1 157 330	1 158 150	0,1	1 158 150	1 158 150
TOIMINTAKULUT	-900 724	-981 650	-950 150	-0,2	-995 693	-1 016 852
TOIMINTAKATE	614 004	175 680	178 000	1,3	162 457	141 298
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT	-232 254	-287 250	-327 250	13,9	-352 250	-352 250
VUOSIKATE	381 750	-111 570	-149 250	33,8	-189 793	-210 952
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-401 018	-560 400	-560 400	0,0	-560 400	-560 400
TILIKAUDEN TULOS	-19 268	-671 970	-709 650	5,6	-750 193	-771 352

Sisäinen palvelutuotanto

Vastuualue sisältää konekeskuksen, lämpölaitoksen sekä siivous- ja ruokahuollon.

Palvelusuunnitelman kuvaus

Konekeskus

Konekeskuksella on kalusto, jota käytetään tehokkaasti kunnan peruspalvelujen ylläpitämiseen. Kaluston huolto ja mahdollinen uusiminen on suunnitelmallista ja harjoitettavan toiminnan käyttötarve huomioivaa.

Vuokkoharjun lämpölaitos

Vuokkoharjun lämpölaitoksesta toimitetaan biolämpöä Nerolan ja Vuokkoharjun kiinteistöille sekä yhdelle yksityiselle kiinteistölle.

Ruokapalvelut

Kärkölen kunnan ruokapalveluja tuotetaan Kärkölen yhtenäiskoululla. Lounaita valmistetaan yhteensä noin 540 ja lisäksi aamu- ja välipalat varhaiskasvatukseen. Keittiö tuottaa siis yhteensä noin 700 aterialla päivässä. Ruokapalvelut työllistää seitsemän henkilöä, joista kolme osa-aikaista. Vuokkoharjun keittiöllä työskentelee yksi henkilö edellä todetusta seitsemän henkilön kokonaisvahvuudesta.

Toiminnan lähtökohtana on tuottaa laadukkaita, ravitsemussuositusten täyttäviä ja kustannustehokkaita ruokapalveluja oppilaille, päiväkotilapsille, henkilöstölle, sekä myös ylijäämäruoan myyntinä eläkeläisille. Toiminnassa huomioidaan taloudellisten resurssien puitteissa kotimaiset ja lähellä tuotetut raaka-aineet. Lisäksi palvelussa pyritään edistämään terveellistä ruokakulttuuria mm. tarjoamalla kasvisvaihtoehdon kaikille koululaisille.

Puhtaanapitopalvelut

Puhtaanapitopalvelut tuottavat sisäistä palvelua kunnan omassa toiminnassa olevien kiinteistöjen osalta. Lisäksi myydään vähäinen työpanos Hollolan kunnalle, eläinlääkäritilojen puhtaanapidon osalta. Puhtaanapidossa työskentelee yhteensä seitsemän henkilöä, joista yksi osa-aikainen ja yksi määräaikainen.

Puhtaanapidon tavoitteena on toteuttaa ammattitaitoisesti ja kustannustehokkaasti puhtaat, terveelliset, turvalliset ja miellyttävät tilat.

Keskeiset toiminnan linjaukset ja muutokset suunnitteluvuosille

Ruokahuollossa ja puhtaanapidossa on tehty vuonna 2024 palvelutarve- ja henkilöstömitoitus, jonka myötä henkilöstöä on jo vähennetty. Palvelutarpeen muuttuessa toimintaa tarvittaessa supistetaan esim. henkilöstön eläköitymisten yhteydessä.

9400 SISÄINEN PALVELUTUOTANTO	TP 2024	TA+MUUT. 2025	TA 2026	Ero%	SV 2027	SV 2028
TOIMINTATUOTOT	1 123 666	1 206 810	1 208 308	0,1	1 233 642	1 257 441
TOIMINTAKULUT	-1 289 069	-1 263 050	-1 170 682	-7,3	-1 172 501	-1 198 580
TOIMINTAKATE	-165 403	-56 240	37 626	-166,9	61 141	58 861
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-19 331	-21 420	-21 420	0,0	-21 420	-21 420
TILIKAUDEN TULOS	-184 735	-77 660	16 206	-120,9	39 721	37 441

5. Tuloslaskelma

	TP 2024	TA+MUUT. 2025	KH 2026	Ero%	SV 2027	SV 2028
TOIMINTATUOTOT						
MYYNITUOTOT	2 673 612	2 824 410	2 814 959	-0,3	2 842 934	2 870 650
MAKSUTUOTOT	186 095	277 500	187 700	-32,4	170 000	170 000
TUET JA AVUSTUKSET	567 732	295 190	481 006	62,9	279 506	271 006
MUUT TOIMINTATUOTOT	4 415 075	4 010 700	4 011 740	0,0	4 073 599	4 136 697
TOIMINTATUOTOT	7 842 515	7 407 800	7 495 405	1,2	7 366 039	7 448 353
TOIMINTAKULUT						
HENKILÖSTÖKULUT	-7 495 421	-7 234 300	-6 766 410	-6,5	-7 110 907	-7 277 916
PALKAT JA PALKKIOT	-6 111 278	-5 896 980	-5 467 520	-7,3	-5 922 177	-6 061 846
HENKILÖSIVUKULUT	-1 384 143	-1 337 320	-1 298 890	-2,9	-1 188 730	-1 216 070
ELÄKEKULUT	-1 246 623	-1 162 420	-1 099 840	-5,4	-973 410	-995 720
MUUT HENKILÖSIVUKULUT	-137 520	-174 900	-199 050	13,8	-215 320	-220 350
PALVELUJEN OSTOT	-4 531 460	-4 674 900	-4 918 968	5,2	-5 039 633	-5 140 411
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-1 510 971	-1 401 380	-1 350 910	-3,6	-1 379 967	-1 407 557
AVUSTUKSET	-518 202	-750 790	-976 070	30,0	-1 029 334	-1 049 921
MUUT TOIMINTAKULUT	-3 756 518	-3 912 110	-3 910 940	-0,0	-3 986 099	-4 065 822
TOIMINTAKULUT	-17 812 573	-17 973 480	-17 923 298	-0,3	-18 545 940	-18 941 627
TOIMINTAKATE	-9 970 058	-10 565 680	-10 427 893	-1,3	-11 179 901	-11 493 274
VEROTULOT	11 142 457	11 477 000	11 625 000	1,3	11 588 000	11 810 000
VALTIONOSUUDET	1 222 174	832 000	465 592	-44,0	1 243 927	1 453 936
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT						
KORKOTUOTOT	92 986	28 000	0	-100,0	0	0
MUUT RAHOITUSTUOTOT	131 350	95 420	95 250	-0,2	148 250	148 250
KORKOKULUT	-615 308	-539 320	-620 000	15,0	-645 000	-645 000
MUUT RAHOITUSKULUT	-2 501 777	-54 100	-53 750	-0,6	-53 750	-53 750
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT	-2 892 750	-470 000	-578 500	23,1	-550 500	-550 500
VUOSIKATE	-498 177	1 273 320	1 084 199	-14,9	1 101 526	1 220 162

POISTOT JA ARVONALENTUMISET						
SUUNNITELMAN MUKAISET POISTOT	-1 527 652	-1 645 000	-1 645 000	0,0	-1 645 000	-1 645 000
ARVONALENTUMISET	-141 938	0	0		0	0
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-1 669 590	-1 645 000	-1 645 000	0,0	-1 645 000	-1 645 000
TILIKAUDEN TULOS	-2 167 768	-371 680	-560 801	50,9	-543 474	-424 838
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ	-2 167 768	-371 680	-560 801	50,9	-543 474	-424 838

6. Investointiosa

RAKENTAMISOHJELMA 2026 sekä suunnitelmavuodet 2026 - 2028

Korjausinvestoinnit		KUST.ARVIO	KÄYTTÖ 2024	INV. 2025	INV. 2026	SV 2027	SV 2028
111	KI / Rakennukset						
9144	Ilppolakoti	0	0	-50 000	0	0	0
9145	Terveysasema	0	0	-40 000	0	0	0
9146	Vanhainkoti	0	0	-200 000	-125 500	0	0
9148	Nerola	0	0	-50 000	-188 250	0	-300 000
9149	Virastotalo	0	0	0	0	-500 000	
9150	Päiväkodin sisäilmakorjaukset	0	0	0	-40 000	0	0
9151	Sähkövarautuminen	0	0	0	-60 000	-40 000	0
9152	Lukitusjärjestelmien yhtenäist	0	0	0	0	0	-200 000
9153	Päiväk. ja Nerolan lämmitys.	0	0	0	0	-350 000	0
9154	Kiint. pts:n mukaiset korjauk.	0	0	0	0	-200 000	-200 000
9419	Sirkkovierun ylävesisäiliö	0	0	-1 000 000	-400 000	0	0
111	KI / Rakennukset yhteensä						
Menot		0	0	-1 340 000	-813 750	-1 090 000	-700 000
Tulot		0	0	0	0	0	0
Netto		0	0	-1 340 000	-813 750	-1 090 000	-700 000
113	KI / Kiinteät rakent. ja lait.						
9116	Keskuspuiston kunnostaminen	0	0	-70 000	-70 000	0	0
9128	Leikkialueiden kunnostus	0	0	-10 000	-10 000	0	-20 000
9147	Huovilan puisto	0	0	-10 000	-20 000	0	-20 000
9170	Rata-alueen uudist.(MAL-hanke)	0	0	0	-200 000	0	0
9171	Päiväkodin piha-alue uudistus	0	0	0	0	-100 000	0
9200	Liikenneväylien päällystys	0	0	-60 000	-40 000	-40 000	-50 000
9202	Kaavateiden valaistus	0	0	-50 000	-35 000	-40 000	-40 000
9203	Liikenneväyl.rakentam. ja korj	0	0	-35 000	0	0	0
9301	Vesi ja viem.liittyminen raken	0	0	-20 000	0	0	0
9326	Vedenottamo valvomotietokone	0	0	-40 000	0	0	0
9327	Vuotovesiselv. ja korjaustoime	0	0	-350 000	0	0	0
9329	Vesi- ja viemär. verkost suunn	0	0	0	-430 000	-450 000	-450 000
9330	Korinläht.vedenot.automatisoin	0	0	0	-50 000	0	0
9331	Siirtoviemärin pump. saneeraus	0	0	0	-90 000	0	0
9332	Kori&Hiidenm kaivojen saneer.	0	0	0	0	-50 000	-50 000
9400	Liikennemerk. ja maal. päiv	0	0	-10 000	0	0	0
113	KI / Kiinteät rakent. ja lait. yhteensä						
Menot		0	0	-655 000	-945 000	-680 000	-630 000
Tulot		0	0	0	0	0	0
Netto		0	0	-655 000	-945 000	-680 000	-630 000

Korjausinvestoinnit yhteensä						
	0	0	-1 995 000	-1 695 000	-1 770 000	-1 330 000
	0	0	0	0	0	0
	0	0	-1 995 000	-1 695 000	-1 770 000	-1 330 000

Laajennusinvestoinnit		KUST.ARPIO	KÄYTTÖ 2024	INV. 2025	INV. 2026	SV 2027	SV 2028
213	LI / Kiinteät rakent. ja lait.						
9328	Levijärven paineenkorottamo	0	0	-70 000	0	0	0
9426	KÄPY pyöräpys parantaminen	0	0	-50 000	0	0	0
213	LI / Kiinteät rakent. ja lait. yhteensä						
Menot		0	0	-120 000	0	0	0
Tulot		0	0	0	0	0	0
Netto		0	0	-120 000	0	0	0

Laajennusinvestoinnit yhteensä						
	0	0	-120 000	0	0	0
	0	0	0	0	0	0
	0	0	-120 000	0	0	0

Uusinvestoinnit		KUST.ARPIO	KÄYTTÖ 2024	INV. 2025	INV. 2026	SV 2027	SV 2028
302	UI / Muut pitkävaik.menot						
9411	Kaavoitustyö	0	0	-70 000	-70 000	-70 000	0
9502	Valkjärven alueen kaavan valm.	0	0	0	-20 000	0	0
302	UI / Muut pitkävaik.menot yhteensä						
Menot		0	0	-70 000	-90 000	-70 000	0
Tulot		0	0	0	0	0	0
Netto		0	0	-70 000	-90 000	-70 000	0

Uusinvestoinnit yhteensä						
	0	0	-70 000	-90 000	-70 000	0
	0	0	0	0	0	0
	0	0	-70 000	-90 000	-70 000	0

INVESTOINNIT YHTEENSÄ		0	0	-2 185 000	-1 848 750	-1 840 000	-1 330 000
-----------------------	--	---	---	------------	------------	------------	------------

Investointien perustelut

Kunnanhallitus edellyttää, että investointiosassa esitetyille kohteille tehdään hyväksytty toteutussuunnitelma ennen investoinnin aloittamista ja suunnitelman hyväksyy toimialajohtaja.

Vanhainkoti

Sisäilmatekninen korjaus, kesällä 2024 tehdyn kuntotutkimuksen mukaisesti. Korjausinvestointi on alkanut vuonna 2025 jatkuen vuoden 2026 puolelle.

Nerola

PTS:n mukaisia saneerauksia, mm. julkisivun puuosien kunnostus. Investoinnin sisältö tarkentuu urakkakilpailutusvaiheessa.

Päiväkodin sisäilmakorjaukset

Päiväkodilla on tehty kesällä 2025 sisäilmatutkimus, jonka johdosta uusitaan muutaman hoivahuoneen lattiapinnoitteet.

Sähkövarautuminen

Yleiseen poikkeustilannevarautumiseen liittyen, varavoimahankintoja sekä muutamiin kiinteistöihin varavoimakytkentöjen asennus.

Huovilan puiston kunnostus

Jatketaan Huovilan kunnostusta mm. lammen ilmastuksen osalta.

Leikkialueiden kunnostus

Toteutetaan leikkipaikkojen kunnostusta hyväksytyn Kärkölän kunnan leikki- ja ulkoliikuntapaikkojen verkostotarkastelun mukaisesti. Leikkialueet on kokonaisuudessaan kartoitettu ja havainnoitu huonokuntoiset leikkilaitteet.

Keskuspuiston rakentaminen

Keskuspuiston toteuttaminen hyväksytyn puistosuunnitelman mukaan vuosina 2025–2026. Keskuspuiston suunnitelma on toteutettu saadun kuntalaispalautteen perusteella. Perusparannushanke käsittää puistoraittien kunnostuksen (pinnat), uusien pelikenttien ja muiden puiston toimintojen rakentamisen, leikkipuiston aitaamisen sekä alueen kasvillisuuden käsittelyn (oleva kasvillisuus ja uudet istutukset). Lisäksi puistoon rakennetaan lisää valaisimia. Puiston perusparannus on aloitettu vuonna 2025 ja osa investoinnista toteutetaan vuonna 2026 puolella. Keskuspuistoon on saatu liikuntapaikka-avustusta 60 000 €.

Rata-alueen uudistaminen (MAL-hanke)

Kärkölän kunta on sitoutunut Lahden kaupunkiseudun MAL-sopimuksessa 2024–2035 osallistumaan kestävän ja turvallisen liikkumisen infran osalta valtion väyläverkon pieniin yhteisrahoitteisiin parantamishankkeisiin. Näillä yhteisrahoitteisilla hankkeilla edistetään liikenneturvallisuutta, kestävästä liikkumisesta ja yhdyskuntarakennetta sekä muita MAL-sopimuksen tavoitteita. Kärkölässä tämä tarkoittaa Järvelän aseman seisakkeen rakentamissuunnittelun hankintaa yhteistyössä Väyläviraston kanssa. Tarkoituksena on toteuttaa rakentamissuunnitelmat Järvelän seisakkeen alikulun rakentamiselle. Hankekokonaisuus rahoitetaan valtion ja kuntien kesken kustannusjaolla 50/50.

Liikenneväylien korjaus ja päällystäminen

Huonokuntoisia liikenneväyliä päällystetään kohteiden kiireellisyysjärjestyksessä sekä kaavateiden korjauksia tehdään eri kohteissa. Saapuneita liikenneturvallisuusaloitteita toteutetaan tapauskohtaisesti. Kunnalla on ollut yhdessä muiden Päijät-Hämeen kuntien kanssa puitesopimus, joka on mahdollistanut kohtuu hintaisia asfaltointeja. Seudullinen asfaltoinnin puitesopimus on tarkoitus kilpailuttaa ja tehdä myös tuleville vuosi.

Liikenneväylien valaistus

Vanhapappilantielle asennetaan katuvalot. Osuus noin 21 000 € sisältäen suunnittelun, kaivuun, tarvittavat tarvikkeet, asennukset ja käyttöönoton. Elohopeahöyry- sekä suurpainenatriumvalaisimia muutetaan LED-valaisimiksi eri liikenneväylillä sekä muuten kehitetään kunnan valaistusta. Pääkohteena Marttilan alue, jossa valaistus koostuu lähinnä suurpainenatriumvalaisimista. Elohopeahöyryvalaisimen vaihto LED-valaisimeksi kuluttaa sähköä noin 60 % vähemmän vanhoihin valaisimiin verrattuna ja suurpainenatrium valaisimia vaihdettaessa sähköä kuluu noin 45 % vähemmän. LED-valaisimessa on huomattavasti vähemmän huoltokustannuksia, sillä yksi valaisin palaa noin 70 000 tuntia.

Kaavoitustyö

Jatketaan Kärkölen kunnan osayleiskaavan kaavoitustyötä konsulttityönä. Työhön on sitouduttu ja kaavan on arvioitu valmistuvan vuoden 2027 aikana.

Valkjärven alueen kaavan valmistelu

Valkjärven asuntoalueen kaavan valmistelu. Kartoitetaan kaavan lähtövaatimukset sekä tehdään tarvittavia selvityksiä kaavan laadintaa varten.

Vesi- ja viemäriverkoston suunnittelu ja saneeraus

Kärkölen vesi varautuu vesihuoltolain uudistukseen laatimalla omaisuudenhallintasuunnitelma. Suunnitelma sisältää vesihuoltoverkoston saneeraustarveselvityksen ja investointitarpeet, omaisuudenhallintasuunnitelma dokumentit, tutkimus- ja kunnossapitosuunnitelman sekä taloussuunnitelman, jotka tulevat uudessa vesihuoltolaissa pakollisiksi laatia.

Kirkonkylän runkovesijohto korjataan noin 2 kilometrin matkalta. Kyseessä on vanha vesijohto, joka on aiheuttanut useita vesivuotoja alueelle.

Vuotovesiselvityksiin perustuen toteutetaan keskeisimmillä alueilla jätevesiverkoston saneerauksia.

Korinlähteen vedenottamon automaation päivitys

Korinlähteen vedenottamon logiikka päivitettävä automaation toimivuuden varmistamiseksi.

Siirtoviemärin pumppaamoiden saneeraus

Herrala-Komola siirtoviemäriä ilmnnyt kolmella pumppaamolla saneeraustarve. Viemäriin ja sen pumppaamot Herralasta Komolaan on rakennettu vuonna 2011. Saneeraukset on tehtävä vuoden 2026 aikana. Pumppaamoiden saneerauksiin kuuluvat mm. ohipumppausyhteiden rakentaminen, taajareiden uusiminen sekä sisäiseen putkistoon liittyvät tarvittavat korjaustoimenpiteet

Sirkkovierun alavesisäiliön rakentaminen

Kukonmäen ylavesisäiliö paloi vuonna 2024. Uuden alavesisäiliön rakentaminen on alkanut vuonna 2025, jatkuen vuodelle 2026.

7. Rahoitusosa

Rahoituslaskelma 2026–2028

	TP 2024	TA+MUUT. 2025	KH 2026	Ero%	SV 2027	SV 2028
TOIMINNAN RAHAVIRTA						
VUOSIKATE	-498 177	1 273 320	1 078 879	-15,3	1 101 526	1 220 162
TULORAHOITUKSEN KORJAUSERÄT	-25 819	-15 000	-15 000	0,0	-15 000	-15 000
	-523 996	1 258 320	1 063 879	-15,5	1 086 526	1 205 162
INVESTOINTIEN RAHAVIRTA						
INVESTOINTIMENOT	-3 212 912	-2 195 000	-1 858 750	-15,3	-1 840 000	-1 330 000
RAHOITUSOSUUDET INVESTOINTIMENOIHIIN	198 243	0	0		0	0
PYSYVIEN VASTAAVIEN HYÖDYKKEIDEN LUOVUTUSTULOT	26 024	25 000	25 000	0,0	15 000	15 000
	-2 988 645	-2 170 000	-1 833 750	-15,5	-1 825 000	-1 315 000
TOIMINNAN JA INVESTOINTIEN RAHAVIRTA	-3 512 641	-911 680	-769 871	-15,6	-738 474	-109 838
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA						
ANTOLAINAUKSEN MUUTOKSET				-100,0		
ANTOLAINASAAJASTEN VÄHENNYS	74 000	74 000	0	-100,0	0	0
	74 000	74 000	0	-100,0	0	0
LAINAKANNAN MUUTOKSET				-1 871,5		
PITKÄAIKAISTEN LAINOJEN LISÄYS	4 800 000	1 957 680	5 249 691	168,2	6 800 000	2 115 000
PITKÄAIKAISTEN LAINOJEN VÄHENNYS	-2 184 923	-2 000 000	-2 000 000	0,0	-7 543 000	-2 000 000
LYHYTAIKAISTEN LAINOJEN MUUTOS	-2 000 000	0	-2 500 000		0	0
	615 077	-42 320	749 691	-1 871,5	-743 000	115 000
MUUT MAKSUVALMIUDEN MUUTOKSET						
TOIMEKSIANTOJEN VAROJEN JA PÄÄOMIEN MUUTOKSET	27 433	0	0		0	0
SAAMISTEN MUUTOS	1 411 985	0	0		0	0
KOROTTOMIEN VELKOJEN MUUTOS	-2 352 868	0	0		0	0
	-913 449	0	0		0	0
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA	-224 372	31 680	749 691	2 266,4	-743 000	115 000
RAHAVAROJEN MUUTOS	-3 737 014	-880 000	-20 180	-97,7	-1 481 474	5 162

8. Talousarvion sitovuustasot

Talousarvion määrärahojen ja tuloarvioiden yhteenveto		
	Määrärahat	Tuloarvio
Käyttötalous		
Toimielin		
Keskusvaalilautakunta		
Tarkastuslautakunta	23080	
Kunnanhallitus	3196851	359910
Sivistys- ja hyvinvointilautakunta	9375710	520506
Ympäristölautakunta	231136	40000
Tekninen lautakunta	5101841	6574989
Yhteensä	17928618	7495405
Tuloslaskelmaosa		
Verotulot		11 652 000
Valtionosuudet		465 592
Korkotulot		
Korkomenot	620 000	
Muut rahoitustulot		95 250
Muut rahoitusmenot	53 750	
Investointiosa		
Vastuualue		
Keskushallinto		
Kiinteistöt	513 570	
Liikenneväylät	345 000	
Kärkölän Vesi	970 000	
Rahoitusosa		
Antolainauksen muutokset		
Antolainauksen lisäykset		
Antolainauksen vähennykset		0
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys		5 222 691
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	2 000 000	
Lyhytaikaisten lainojen muutokset	2 500 000	
Vaikutus maksuvalmiuteen	0	0
Talousarvion loppusumma	24 930 938	24 930 938

9. Taloussuunnitelma 2026–2028

TALOUSSUUNNITELMA VUOSILLE 2026-2028					
tulovero%	9,40	9,40	9,40	9,40	9,40
	TP2024	TA2025	TA2026	TS2027	TS2028
Toimintatuotot	7 843	7 402	7 495	7 366	7 448
Toimintakulut	17 813	17 888	17 928	18 551	18 947
TOIMINTAKATE	-9 970	-10 486	-10 433	-11 184	-11 499
toimintakatteen kasvu %	-2,6	5,2	-0,5	7,2	2,8
Kunnallisverot	7 762	8 002	8 321	8 284	8 506
Yhteisöverot	2 055	2 161	2 000	2 000	2 000
Kiinteistöverot	1 325	1 314	1 304	1 304	1 304
Verotulot	11 142	11 477	11 625	11 588	11 810
verotulojen kasvu %	5,0	3,0	1,3	-0,3	1,9
Valtionosuudet	1 222	832	466	1 244	1 454
valtionosuuden muutos %	-25,6	-31,9	-44,0	167,0	16,9
Korkotuotot	93	28	0	0	0
Muut rahoitustuotot	131	95	95	148	148
Korkokulut	615	539	620	645	645
Muut rahoituskulut	2 501	54	54	54	54
Rahoitustuotot ja -kulut yhteensä	-2 892	-470	-579	-551	-551
	TP2024	TA2025	TA2026	TS2027	TS2028
VUOSIKATE	-498	1 352	1 079	1 097	1 215
Poistot	1 670	1 645	1 645	1 645	1 645
Satunnaiset erät					
Ylijäämä/alijäämä	-2 168	-294	-566	-548	-429
Kumulatiivinen ylij/alij. 1000 eur	5 132	4 838	4 272	3 724	3 295
Kumulatiivinen ylij/alij. eur/asukas	1 254	1 213	1 086	958	858
Konserni:					
Kumulatiivinen ylij/alij. 1000 eur	2 978	2 684	2 118	1 570	1 141
Kumulatiivinen ylij/alij. eur/asukas	728	673	538	404	297
RAHOITUSLASKELMA	TP2024	TA2025	TA2026	TS2027	TS2028
Tulorahoitus					
Vuosikate	-498	1 352	1 079	1 097	1 215
Satunnaiset erät					
Tulorahoituksen korjauserät	-26	-15	-15	-15	-15
Investoinnit					
Käyttöomaisuusinvestoinnit	-3 213	-2 195	-1 838	-1 840	-1 330
Rahoitusos. investointimenoihin	198				
Käyttöomaisuuden myyntitulot	26	25	25	15	15
Varsin. toiminta ja invest. netto	-3 513	-833	-749	-743	-115
Rahoitustoiminnan kassavirta					

Antolainauksen muutokset					
Antolainasaamisten lisäykset					
Antolainasaamisten vähennykset	74	74	0	0	0
Lainakannan muutokset					
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	4800	1888	5 249	7543	2115
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-2185	-2000	-2000	-6800	-2000
Lyhytaikaisten lainojen muutokset	-2 000		-2 500		
Oman pääoman muutokset					
Muut maksuvalmiuden muutokset	-913				
Rahoitustoiminta, netto	-224	-38	749	743	115
	TP2024	TA2025	TA2026	TS2027	TS2028
Lainakanta, 1.000 eur	22 614	22 502	23 251	23 994	24 109
Lainakanta eur /asukas	5 525	5 640	5 909	6 174	6 204